

REPERTOÁROVÁ PŘÍLOHA AMATÉRSKÉ SCÉNY

DIVADELNÍ HRY PRO DĚTI A DOSPĚLÉ

Pro děti: Oříšky pro Popelku k rozlousknutí

Dva z textů divadelních her pro děti vzešlých z autorské soutěže Oříšky pro Popelku jsme spolu s dramaturgickými pendanty otiskli v minulém čísle Amatérské scény. Přinášíme třetí z oceněných textů soutěže. Pro pořádek zopakujeme, že první cena udělena nebyla, zato dvě druhé. Jednu z nich získal **Petr Lněnička** za hru **Strašidýlko z Metrwillu**.

Petr Lněnička se narodil roku 1967 v Praze. Vystudoval střední odbornou školu, prošel nejrůznějšími zaměstnáními, v posledních osmi letech pracuje v oblasti související s chovatelstvím zvířat. Své divadelní zkušenosti počal nabývat před 16 lety v divadelním souboru Teta v Praze-Libuši. Prohluboval je při nejrůznějších vzdělávacích příležitostech v oblasti dramaturgie, režie a herectví. Mezi své učitele počítá Jarmilu Černíkovou-Drobnou, Františka Mikeše a dr. Ottu Smrčka. Později založil vlastní divadelní soubor Divadlo času, který pracuje na bázi rodinného divadla. Je mu autorem, režisérem i hercem, a to po boku své ženy a v poslední době i třináctiletého syna. Aby bylo divadla hojně, založil P. Lněnička ještě další soubor s názvem Divadlo Repete. Oba soubory lze vidat na nejrůznějších, zejména pražských jevištích, např. v Chodovské tvrzi a v divadle J. Kašky na Zbraslavi. Pražští divadelníci Lněničkovo divadlo znají i z přehlídkového dění. V letním období se s jeho divadly lze potkat na různých hradech a zámcích. Letos to bude patrně na hradě Švihově.

Petr Lněnička je autorem více jak dvou desítek původních divadelních her, které napsal pro potřeby svého divadla. Hra Strašidýlko z Meterwillu patří k těm nejnovějším a je v současné době uváděna v autorově režii v repertoáru jeho divadla.

Pro dospělé: Divadelní hry prověřené jevištěm

Další, v řadě již čtrnáctou hrou pro dospělé, v sérii nazvané Divadelní hry prověřené jevištěm, je hra Jiřího Macka **Otázky navigace** z autorské dílny pražské společnosti Filtré. Filtré byl původně surrealisticko-dadaistický časopis, založený Davidem E. Cíglarem v r. 1991. Společnost kolem časopisu nebyla zprvu divadelní, nicméně pořádala literární večery. Teprve v roce 1993 příchodem pánů Václava Kutila a Jiřího Macka se záběr společnosti rozšířil na divadlo. Jejich hra Kouzelný splav (a plav) byla první divadelní inscenací Společnosti Filtré. Stala se nejúspěšnějším představením Šrámkova Písku 1995. Téhož roku potěšila i účastníky Jiráskova Hronova. Po ní následovaly Otázky navigace. Premiéru měly v pražském klubu v Řeznické. Byly první samostatnou tzv. celovečerní hrou Jiřího Macka. V autorově režii slavila inscenace úspěchy na Divadelní Třebíči, národní přehlídce amatérského činoherního a hudebního divadla v roce 1996. Z Třebíče byla doporučena a také zařazena do programu Jiráskova Hronova 1996. V Hronově však uvedena nebyla, neboť soubor musel své vystoupení z vnitřních souborových důvodů odvolat. V roce 1998 se Společnost Filtré zúčastnila národní přehlídky v Třebíči s inscenací hry Jiřího Macka, Davida E. Cíglara a Tomáše Bařiny s názvem Čerstvé ústřice. Divadelní duch se ve Filtré usídlil a ve spojení s autorskou invencí členů společnosti každoročně vyprodukoval divadelní hru či kabaretní představení s jistou dávkou improvizace. Prozatím posledním titulem byla hra Velmi šťastný příběh. Společnost uváděla své produkce především na pražských jevištích v již zmíněném klubu v Řeznické, pravidelně hrávala v Žižkovském divadle a v Klubu Mlejn v Praze-Stodůlkách. V 2. polovině 90. let se ale také představila festivalovému publiku ve Francii. V Remeši hrála inscenaci Dopis a v Saint Louis vedle Dopisu i Velmi šťastný příběh. V současnosti divadelní múza Filtré

dříme, ale zato se má k životu její sourozenec hudební performance nazvaná Filtré: Tri duby, která občasně hostuje na různých pódii, mj. i v pražské Ypsilonce.

Jiří Macek, narozen 1964 v Městci Králové, studoval stavební fakultu ČVUT v Praze. Divadlem se začal aktivně zabývat ve svých 20 letech. Prošel řadou divadelních souborů, které vesměs sám zakládal. Stejně jako v pražské společnosti Filtré i tato divadla většinou pracovala s vlastním autorským textem. V současnosti je kreativním ředitelem produkční a PR agentury a současně šéfredaktorem časopisu Blok (design-móda-životní styl).

Kontakty na autory lze získat v redakci časopisu Amatérská scéna v IPOS-ARTAMA u dr. Milana Strotzera – tel. 221 507 956-7, e-mail: artama.divadlo@volny.cz nebo mistr@ipos-mk.cz.

Milan Strotzer

PETR LNĚNIČKA STRAŠIDÝLKO Z METRWILLU

Osoby:

Fanfulínek

Wolt Ampér Metr

Havran Rarach

Nahrávky : hradní hodiny, trojice psů, koně

Scény: a) hradní sál se stolem a stoličkou
b) hřbitov se zídkou, náhrobkem a křovím

1. dějství

1. scéna

Sál - zřejmě přijímací, vybavený stolem a stoličkou někde v pozadí. Začne se hrát písnička Arizona.

FANFUL: Strašidýlko Fanfulínek,
to je samý špás a samý šprýmek.
Na cimbuří v noci straší,
zpěvné ptactvo v lesích plaší.
A pak jménem podlesí
purkrabího vyděsí.

HODINY: *(Odbijí přesný čas, ale ne zvonem, ale slovně, a to vícehlasně. Mezitím přijde Fanfulínek.)* Bim
bam bim bam bim...My jsme hradní hodiny
a oznamujem všem, že úderem páté hodiny
probouzí se den.

FANFUL: No a co má být?

HODINY: Je ráno. Svítá! Konec strašení.

FANFUL: A to zas né.

HODINY: Ve dne se nestraší.

FANFUL: Já si budu strašit kdy budu chtít!

HODINY: Ale...

FANFUL: Ticho! Ticho a tikat! (*Poslechne si jestli opravdu tikají. Tikání bude pak zvolna nenápadně zanikat.*) No proto. To je můj hrad, a budu si tu strašit, kdy budu chtít. (*Odejde od okna dopředu.*) A tentokrát jsem doběhnul purkrabího. On tu nebydlí. Chodí sem opravovat střechu kaple a dneska zapomněl zamknout. Tak se sem vracel... v noci po tmě, takže co chvíli klopýtl... Asi takhle. (*Předvádí.*) Stoupal do kopce... no sotva se vlekl. Jo? A kromě toho šel z hospody, takže se spíš motal. A teď si to představte všechno do hromady. (*Předvede.*) To je zmatek co? A tu na něj z křoví... (*Rozhlíží se, čím by ho nahradil a použije stolu. Povalí jej.*) Takže tady se motá, supí a klopýtá purkrabí a v tom na něj z křoví zabublám... totiž zabubám... Prostě spustím: Bububu! V tu ránu pelášil od hradu jak splašená kobyla... (*Ozve se koňské zařehání.*) Bez poznámek prosím... Kde jsem to přestal? Aha! Pelášil jak kobyla. I zamknout zapomněl! A to o mně ví. (*Další zařehání.*) Čemu se tu kdo řehtá? Co? (*Třetí zařehání.*) *Fanfulínek už tuší a míří k oknu.*) Kůň? Tady? Ted? Hrad je už léta opuštěný. (*Vyhledne z okna.*) Vážně. Ne jeden kůň, ale čtyřspřeží... Celý kočár. Kdo přijel kočárem? Sem?... (*Zívne.*) Ted to nebudu řešit. Chce se mi spát. Beztak se sem nikdo nedostane. Hrad je uzamčen na sedm západů. (*Je slyšet otevírání brány.*) Není! Purkrabí nezamkl... protože jsem ho postrašil. Nevadí. Vetřelce vypudím a budu si tu dál vesele strašit a rádit a... (*Je slyšet, jak se sem někdo hrne hradem. Fanfulínek nahlíží závěsem ven na schody.*)

WOLT: (*ještě na schodech*) Zatracený schody!!

FANFUL: Tiše. Nezvaný host je za dveřmi.

2. scéna

Fanfulínek si stoupne do rohu jako socha. Vzápětí upadne Wolt, upachtěný ve skotském kroji, s kufrem a cestovní holí. Uprostřed scény kufr odloží a otočí se zpět. Fanfulínek mu přicupitá za záda a popadne jeho kufr.

WOLT: Velmi ošklivá cesta. Velmi ošklivý hrad. Velmi ošklivá místnost. Co já tu vlastně dělám?

FANFUL: No? Co tu děláš?

WOLT: Někdo něco říkal? (*Rozhlíží se, ale Fanfulínek mu ustupuje za zády.*)

FANFUL: Ne.

WOLT: No proto. Tady nemá co kdo říkat, když jsem tady sám. (*Ohlíží se po kufru.*) Kde je?

FANFUL: Kdo?

WOLT: Kufr. Přece jsem ho postavil sem... Nebo sem? Nebo... (*Ale kufr už zase stojí tam, co stál.*) Ha! Vsadil bych se, že tu před chvílí nestál. Trpím už zřejmě samomluvou, slepotou a zapomínám,

co jsem kam dal. (*Fanfulínek zatím zaujal kousek stranou postoj komické sochy. Vzápětí ho Wolt mýjí a všimne si ho.*) Fuj - socha. Nemám rád sochy. Hned zítra tě nechám odklidit. (*Fanfulínek změnil výraz na udivený.*) No, co čučíš? Nelíbíš se mi. (*A odvrátí se.*)

FANFUL: Ty mně taky ne.

WOLT: (*Otočil se zpět a hledá, kdo to promluvil.*) Někdo něco říkal?

FANFUL: Ne.

WOLT: No proto. (*A pověsí hůl na Fanfulínkovu paži. Pak dojde k oknu.*) Sluhó! Žán! Vzal jsi hole? (*Cestou od okna přemýšlí. Fanfulínek cupitá za ním s holí, myslíc, že je to ta, co Wolt hledá.*) Hole? Ty jsem přece musel prodat... Všechno jsem musel prodat, abych zaplatil dluhy po prapraděděčkovi. Proto jsem tady. Tenhle hrad je to poslední, co mi zbylo... (*Zašeptá divákům.*) A kromě toho: Prý je tu zakopaný rodinný poklad.

FANFUL: (*Slyšel ho.*) Tak pokladu se ti zachtělo. Ten beze mne nenajdeš. Na to vem jed.

WOLT: (*k oknu*) Žán! Ty hole na golf už nehledej! (*Znovu se zamyslí.*) Žán? Vždyť já musel prodat i sluhu. (*Fanfulínek pochopil, že tuhle hůl Wolt nehledá a zaujme opět pozici sochy, ovšem na opačné straně scény... i s holí v ruce.*) Nestála ta socha ještě před chvílí na opačné straně?

FANFUL: Ne.

WOLT: To bych se hádal... a ještě drží v pazouře moji cestovní hůl. (*Hůl Fanfulínkovi vytrhne a rozčilen se promenáduje po forbíně. Fanfulínek mu zas cupitá v patách.*)

WOLT: Je to podezřelé...

FANFUL: Pazoury?! Pacičky. Moje pacičky!

WOLT: ... pohybující se socha. Kufr, který mění místo. Možná, že tu straší. Ovšem tady ve Skotsku to není nic neobvyklého.

FANFUL: Ty pazoury ti ještě spočítám. To uvidíš. (*A hopsá kolem něj, aby ho postrašil.*)

WOLT: Slyšíte hlasy, předměty se pohybují. Bílí poděsové poletují po chodbách. To jsou skotská strašidla, ale našinec si toho už ani nevšímá. Patří to k hradům stejně, jako třeba kaple nebo ložnice. Jó, ložnice. To je to, co hledám. Cestoval jsem celou noc. (*Odejde dveřmi vpravo.*)

FANFUL: To se ještě uvidí, jestli si budeš všímat strašidel.

WOLT: (*Vrátí se.*) V pravém křídle nahoře není. (*Fanfulínek kolem něj bubá a hudruje, seč mu síly stačí, ale Wolt si ho nemá čas všimnout.*) Zkusím to vpravo dole. (*Odběhne.*)

FANFUL: Ten chlap je snad úplně hluchej.

WOLT: *(Vrátí se.)* Tam také není. *(Fanfulínek mu zas hopsá před nosem a huhlá. Wolt ho ve spěchu mýjí.)* Prozkoumám tedy levou část hradu. *(Odejde.)*

FANFUL: A dokonce i slepej. *(Wolt se vrací.)*

WOLT: Dole nebyla. Tak je určitě nahoře ve věži. *(Fanfulínek zase dělal, co mohl. Opět bez účinku. Wolt odejde zkoumat věž.)*

FANFUL: Nebo úplně praštěnej!... Ložnice? Ve věži? Byla tam, ale nepotřeboval jsem ji. Zřídil jsem místo ní krysárnu. Jako jiní budují králikárny, já mám krysárnu.

3. scéna

Po schodech se blíží dusot a Woltův rozzlobený křik. Vběhl do místnosti s krysou v ruce. Fanfulínek stihl zaujmout postoj laxní sochy, ale tentokrát uprostřed místnosti.

WOLT: Co to má být? Když konečně najdu ložnici, je tam místo postele s nebesy velikánská klec s touhle obludou! *(Odloží krysou soše alias Fanfulínkovi na rameno.)*

FANFUL: Ty jseš obluda! *(Štěkl Woltovi do obličeje. Wolt ztuhl leknutím.)* Tohle je Mykýsek!

WOLT: *(Vyloví z kapsy a nasadí si brýle. Prohlédne si Fanfulínka, pochopí, a jeho úlek pokračuje. Rozběhne se vyděšen po místnosti.)* Důch!! Je tu důch!

FANFUL: Přece jen byl slepej. *(Vstoupí pobíhajícímu Woltovi do cesty, čímž jeho třestění ukončí.)* Tvrdil jsi, že se strašidel nebojíš.

WOLT: *(Se vzchopí.)* Říkal jsem, že si toho našinec nevšímá. Ale když někomu zavřeštíš před nosem, tak se prostě lekne. Moment překvapení! Znáš to?

FANFUL: Moment překvapení? To si musím zapamatovat. Může se to hodit.

WOLT: *(Usedne zdrcen.)* Tak ono tu ještě ke všemu straší.

FANFUL: Jaké tak ono tu? Já tu straším! Já, strašidýlko Fanfulínek!

WOLT: Fanfulínek, nebo Budulínek. To mi je jedno. Straš si kdy chceš, ale ne teď. Teď chci spát. Kde se tu spí?

FANFUL: Dřív jsem spal ve věži, než jsem jí přenechal tady Mykýskovi. Teď spávám na chodbě v almaře, nebo tuhle na stole.

WOLT: *(Prohlíží stůl.)* Jen tak? Nepřikrytý?

FANFUL: Já používám tenhle závěs. *(Ukáže na závěs pověšený na stěně. Wolt ho sebere, hupne na stůl a chystá se ke spánku.)* To je moje postýlka!

WOLT: Cestoval jsem celou noc, v kočáře, takže dobrou noc... vlastně dobrý den. *(A spí.)*

FANFUL: Vstávej! Slyšíš?! To je moje postel! *(Ale Wolt už spí jako dřevo. Fanfulínek si zoufá zpěvem. Písnička Arizona.)*
To jsem dopad, to jsem dopad.
Nejradši bych toho chlapa popad
a hodil bych ho do trní,
jen ať mi tady nechrní.
Jako duch nemám tu moc,
tak mu přeju dobrou noc. *(Konec písničky.)*
Pojď, Mykýsku. Dnes holt budu spát s tebou ve věži. *(Odejde i s krysou. Wolt stále spí, i když spustí hodiny. Ale spustí potichu, aby nerušily.)*

HODINY: *(rychle)* Tik tak tik tak, bim bam bim bam bim bam bam bim bam bim.
Deset hodin odbylo, slunce stoupá výš.
Hlásíme to potichu, protože Wolte spíš.

4. scéna

Zvenčí se k hradu blíží trojí psí štěkot. Do místnosti se vřítí nekontrolovaným letem havran Rarach a tvrdě přistane. Když se posbírá, vyplivne šroubek a klíček ozdobený stuhou se známkou. Napjatě poslouchá, jak se psí štěkot vzdaluje.

RARACH: Výborně. Baskervill, Cantervill a Malevill zase ztratili stopu. Tentokrát mě překvapili přímo při práci. Sotva že jsem zachránil holý život... a tyhle dvě věcičky. Kam bych si je tak schoval? Musím se tu porozhlédnout.

A odletí. Wolt procitne.

WOLT: Někdo tu krákorál? Určitě tu někdo krákorál. Jestli to byl Fanfulínek, tak ho přetřnu... dá-li se ovšem přetřhnout duch. Fanfulíne!!

FANFUL: *(Sbíhá hlučně po schodech a už je tu... rozespalý.)* Nejsem Fanfulín, ale Fanfulínek! Co se děje?

WOLT: Když mě rozčiluješ, tak jseš pro mě Fanfulín. Přestaň krákorat a nech mě spát.

FANFUL: Krákorat? Spát? Tys vzbudil mne!

WOLT: Nežvaň a zmiz mi z očí, nebo ti budu říkat Fanful.

FANFUL: *(Odchází.)* Já krákorám. On mě vzbudí a já krákorám.

WOLT: *(Vrtí se a usíná.)* Že mu není hanba, lhát. Je mu nejmíň dvě stě let, ale nápady má jak pětiletý. *(Usne. Rarach se vrátí.)* Až najdu poklad, nikdo mě tu už neuvidí. *(Usne. Rarach se vrátí.)*

5. scéna

RARACH: Našel jsem u hřbitova krásnej keříček. Do něj budu všechno schovávat. Tam se toho vejde. *(Písnička.)*
Vy to o mně nevíte, alé...
Já jsem starej kleptoman, ví to o mně spousty vran.

Co můžu, to ukradnu, zobákem to popadnu.
Kradu, co se dá, takový jsem já.
K ničemu mi netřeba, tenhle šroubek do dřeva,
nebo klíček k truhlici, kdo ví, komu patří.
Přesto jsem ho vzal a budu krást dál. *(Konec písničky.)*
Jméno mé je Rarach, zloděj Rarach, a právě
prchám z hradu Ampérvillu. Já už tam měl
nakradeno tolik věcí, že jsem musel hnízdo
přistavovat do vejšky, aby mi z něj nepadaly...
Ale tady mají určitě také spoustu zajímavých
předmětů... *(Všiml si kufru.)* v kufru... *(Chce ho otevřít.)* zamčeném. Nevadí. Použiju zobáku.
Ostatní lupiči otvírají zámky šperhákem, já
ten kufr otevřu zobákem. Hoplá! *(Otevřel ho.)*
A máme to. Jé tady je hadrů... *(Vytahuje je a rozhazuje po místnosti.)* To není moje velikost.
To také ne. Sukně nenosím... Hele - kniha.
Tu si vezmu do křovíčka. To bude počteníčko.
(Vylétl od kufru oknem i s knihou. Kufr se s bouchnutím zavřel, což Wolta probudí. Rozhlíží se stále s brýlemi na nose.)

- WOLT:** Co je to za hadry? ...Ty... ty jsou moje?! Kdo to rozházel?!... Kdo asi... Fanfulé!! *(Rachot po schodech a Fanful je tady... těž rozčilen.)*
- FANFUL:** Fanfulínek! Jmenuju se Fanfulínek!
- WOLT:** Mně je jedno, jak se jmenuješ, ale na mém hradě se budeš chovat slušně.
- FANFUL:** Na tvém?
- WOLT:** Jistě. Jsem sir Wolt Ampér Methr, poslední z rodu Methrů a tenhle hrad je to jediné, co mi zbylo.
- FANFUL:** Ale tohle je už třista let můj hrad!
- WOLT:** Nemůže být. Duch sice patří k hradu, ale hrad nepatří duchovi. Nemá skutečné tělo a bez těla nemůže cokoli vlastnit, natož hrad.
- FANFUL:** V našem rodě se dědí z otce na syna rodová kronika. Máš ji?
- WOLT:** Samozřejmě. Tady v kufru... Ona tu není! Tys mi jí sebral!!
- FANFUL:** Já nic nesebral! Nejsem zloděj. Ale kdo ví, co jsi ty zač, když nemáš kroniku. Až večer vstanu, doufám, že už tě tu neuvidím.
- WOLT:** To ještě uvidíš, jestli mě tu neuvidíš. Tu kroniku jsi sebral ty a já to dokážu!
- FANFUL:** *(velmi unaveně)* Dokazuj si co chceš, ale nech to na večer. Teď jdu spát. *(A odešel.)*
- WOLT:** Rozhází mi prádlo a pak mi ještě vynadá. *(Sbírá prádlo.)* To jsem neviděl... *(Všimne si svých brýlí na nose.)* Vlastně viděl. *(Sundá je a ukládá stranou.)* Dám si je tady stranou, abych si je nerozlehl. A teď rychle spát. Až se probudím, musím hledat kroniku.

6. scéna

- Wolt usne a Rarach je tu zpátky. Nejprve se opatrně rozhlédne.
- RARACH:** Usnul. Konečně. Tady bylo nějak rušno. Čekal jsem venku na římse, než se to zklidní. *(Znovu otevře kufr a rozhází.)* Hm. Další knížka tu není. *(Vypadne odtud golfový míček.)* Vajíčko! On tady už někdo hnízdí? Ale ten pták není přítomen, tudíž se vajíčko zabavuje. *(Už s ním chce odletět, když si všimne brýlí.)* Co je tohle za kolečka? *(Odloží vajíčko před ně a zkoumá je.)* Podívejme, jak to vajíčko vyrostlo. Ta kolečka zvětšují. Výborně! Když mi budou malé boty, zvětším si je. Zabavuje se. *(Chce s nimi odletět, ale Wolt nespí. Vyskočí a začne se po zloději ohánět.)*
- WOLT:** Stůj! Teď jsem tě načapal Fanfe! *(Rarach stačí popadnout jen brýle. Míček Wolt shodí na zem. Rarach neopatrně nacouvá do kufru a ten se za ním zavře.)* Kde jsi Fanfé!? Kde jsi? Zloději!! *(Rachot blížící se z věže ohlašuje rítícího se Fanfulínka, ale rachot ještě neustal a on už je tu. Sám se tomu diví.)*
- FANFUL:** Jsem rychlejší, než zvuk. *(Odběhne ještě na okamžik zpět na schody... a zvuk ustane. Fanfulínek je tu zpět.)* Už jsem tady i se svými kroky.
- WOLT:** *(Tápe zády k Fanfulínkovi.)* Fanfe, kde jsi?!
- FANFUL:** *(Nejprve tiše za Woltovými zády.)* Mé jméno je... *(Zakřičí.)* Fanfulínek!!! *(Wolt se lekne, poskočil vpřed... přímo na golfový míček. Uklouzne a spadne.)*
- WOLT:** Uf... A já už toho mám akorát dost! *(A chce odejít, ale jak bez brýlí nevidí, šlápne na míček, zas je na zemi. Což Fanfulínka baví.)*
- FANFUL:** *(Míček sebere.)* To je divné vajíčko. Kulaté. Jak asi vypadá ta slepice?
- WOLT:** *(Vstane a navztekan míček sebere.)* To je míček! Golfový! *(A odloží míček na stůl. Vedle postaví kufr, ale neotvírá ho. Místo toho sbírá rozházené prádlo.)*
- FANFUL:** *(Sbírá míček.)* Co je to golfový?
- WOLT:** Golfový!... Golf!... je hra.
- FANFUL:** *(Nadšen.)* Hra? Já si strašně rád hraju. Nauč mě jí!
- WOLT:** Nemám čas. Balím, odcházím. *(A míček mu sebere.)* Vrať mi brýle!
- FANFUL:** Já tvé brýle nemám. Kam odcházíš?
- WOLT:** Do lesa. S tebou tady nebudu.
- FANFUL:** To vítám, ale nejdřív mě nauč golf.
- WOLT:** Nezdržuj a dej sem ty brýle. *(A už málem otvírá kufr.)*
- FANFUL:** Já je opravdu nevzal! *(A kufr mu zabouchne.)* ... Ale splním ti tvé nejtajnější přání.

WOLT: *(Zpozorní.)* Cože?

FANFUL: Jako duch mám tu moc.

WOLT: *(nevěřicně)* Splnit mi mé nejtajnější přání?

FANFUL: *(rozhodně)* Ano!

WOLT: *(Přestane sbírat oblečení a popadne míček.)*
Hm... Tak hrajem. *(Staví míček na zem a přitom vysvětluje.)* Golf - hra gentlemanů...

FANFUL: Gemlet.. co to?

WOLT: Gentlemanů - slušně vychovaných pánů z bohatých rodin.

FANFUL: To jako ty? Chachá.

WOLT: Nesměj se a dávej pozor. Golf hrajeme holí. Těch je několik druhů... My však nemáme ani jednu.

FANFUL: *(Podá mu jeho špacírku.)* Tahle nestačí?

WOLT: Není golfová, ale... bude muset. *(Ukazuje Fanfulínkovi jak se hůl drží.)* Holí udeříme do míčku, aby... *(Zamyslí se, neboť nemají jamku. Fanfulínek se zatím rozmáchl k úderu, ale zhora. Wolt si toho všiml.)* Co to děláš?!

FANFUL: Udeřuju holí do míčku.

WOLT: Ano, ale ty ho nemáš popravit, ale odkutálet tou ranou do jamky... kterou taky nemáme.

FANFUL: *(Se krátce zamyslí a rozhlédne.)* Jamku uděláme z tvé čepice a hrát můžeme ze stolu, jako z kopečka.

WOLT: To by šlo. Tedy, pošli holí míček do jamky. *(Rozhlíží se bez brýlí, kde je jamka.)* Kde safra je?

FANFUL: *(Zkusí to a netrefí.)* Je tedy tvé nejtajnější přání nové brýle?

WOLT: *(Jde pro míček a chystá vše k Fanfulínkovu novému úderu. Ten se rozpráhle, ale uletí mu hůl.)* Ne. Peníze! Potřebuju peníze. Kde máš hůl?

FANFUL: Není. Ulítla! *(Wolt ji jde hledat.)*

WOLT: Náš vykutálený prapradědeček Fanf Pól Methr provedl obchod tisíciletí. Nakoupil hrady a zámky na dluh. Dluh, který se měl zaplatit po třech stech letech... Tady je. *(Najde hůl.)* ...jenže to je právě teď!

FANFUL: *(Provede další nezdařený pokus s míčkem.)* A?

WOLT: A já zaplatil z toho dluhu co se dalo, ale stejně to nestačí. Nemám už ani halíř. Ukaž, předvedu ti to. *(Provede též golfový úder, ale ani on se netrefí.)*

7. scéna

FANFUL: Chce to větší jamku. *(A vymění čepici za kufr, který otevře těsně před Woltovým úderem. Míček dopadne do kufru.)*

RARACH: Au!

WOLT I FANFUL:

(současně) Co to bylo?... Já se ptal první... To bylo v tom kufru *(Popadnou ho a položí na stůl, víkem k divákům. Vytahnou Raracha.)*

WOLT: Kde se tam vzal?

FANFUL: To nevím, ale máš tu i své brýle.

WOLT: Tys mi je tam schoval, lumpe.

FANFUL: Co bych ti je schovával? Sám sis je tam dal.

WOLT: To bych o tom něco věděl.

FANFUL: Houby bys věděl. Máš paměť na baterky.

WOLT: Nebud' drzej! Já vím, že jsem si je pokládal sem.

FANFUL: Tak do toho kufru nejspíš skočily samy. Asi takhle: Hoplá! *(Chce je tam zas hodit, ale Wolt mu je sebere a nasadí si je.)*

WOLT: Tak dost! Zavřít do kufru toho nebohého ptáčka i s mými brýlemi, tos přehnal! Jdu ho vypustit ven.

RARACH: *(Odnášen Woltem ještě ukradne míček, aniž to kdokoli postrehne a huláká na Fanfulínka.)* Tos přehnal! Tos přehnal!

WOLT: *(mezi dveřmi)* Golf jsem tě naučil, tak přichystej peníze! *(A odešel.)*

FANFUL: Už abys byl pryč, chlape protivná! Roztahuje se tu. Huláká a všechno na mne svádí. Peníze bys chtěl? Jen počkej, hamižnej Skote. To si ještě užiješ, než si jich užiješ.

8. scéna

WOLT: *(Vrátí se.)* Už tu jsou peníze?!

FANFUL: Tady? Ne. Mám je schovaný na hřbitově. Čekám tě tam večer. Teď jdu spát. *(Odejde.)*

WOLT: Spát? Počkej! Vrať se! V kolik na tom hřbitově?!

FANFUL: *(Vrátí se. Začne hrát písnička.)*

Tak ti říkám buď sbohem,
sejdeme se za hrobem,
zhruba po půl desátý,
chtěl jsi býti bohatý.
Zhruba po půl desátý,
chtěl jsi býti bohatý.
Tak se nesmíš bát,
poklad vykopat.
Nezapomeň motýčku,
zakopal jsem truhličku
blízko kaple hradní,
potrvá to chvíličku.
Blízko kaple hradní,

potrvá to chvíličku
než ji vykopem,
prostě něco vem,
čím ji vykopem.
Přeju hezkej den *(A odchází.)*

WOLT: A jde si klidně spát. Hm. Já zatím vypátrám,
kam mi schoval rodovou kroniku. *(Odejde také.)*

HODINY: Bim bam bim bam. Jsou čtyři odpoledne, což je
v pořádku, a všem přítomným v sále vyhlašuji
přestávku.

2. dějství

1. scéna

*Hřbitov: náhrobní kámen, keřík, zídka a jinak
pusto, snad ještě kříž. Hřbitov je prázdný. Za scénou zpívá
Fanfulínek druhou sloku Arizony.*

FANFUL: Na cimbuří Rarach zuří,
že mu šláp na hnátu muří
kdo jiný než Fanfulínek,
proved zase další šprýmek.
Teď je Rarach všem pro smích.
Bloudí hradem o berlich.

*Jenže se neobjeví Fanfulínek, ale Rarach a
poštuchuje před sebou golfový míček ukradený Woltovi.*

RARACH: Ta zvětšovací kolečka jsem nenašel, ale uloupil
jsem alespoň to divné vajíčko. Vysedím z něj
malou, kulatou slepici a ta mi bude sloužit... a
bude mě poslouchat jak pejsek a... A já začnu
hned. *(Položí vajíčko na vršek náhrobku a
usedne na něj.)* Takhle se my ptáci staráme o
mláďátka. Sedíme na vajíčkách, zahříváme je,
až se z nich vylíhnou ptáčata a ty pak...

FANFUL: *(za scénou)* Elce pelce, to mi stačí, ať mám
hlavu vlkodlačí. *(Na scénu vhopsá s hrozivým
kvílením Fanfulínek s hlavou vlka a straší.
Rarach se poleká.)*

RARACH: U svatýho ibise! Co to je za příšeru? Rychle
schovat. *(Popadne míček a hupne s ním do keře
vedle náhrobku.)*

FANFUL: *(Ustane ve strašení.)* Hm. Jdu brzo. *(Podívá se na
hodinky na své ruce.)* Ba ne. Jsem tu včas. To Wolt má
zpoždění. Nevadí. Začnu zatím vyhrabávat truhličku.
(Zmizí za náhrobkem. Objeví se Rarach.)

RARACH: Co to tam ta příšera má? Co to hrabe?

WOLT: Hola hej! Je tu někdo? *(Vykřikuje ještě za scénou
a z jeho hlasu je znát i trochu strach.)*

RARACH: To je ten chlap v sukni. Jó! Je tu narváno!
(Pronese ironicky.) *(Vykoukne Fanfulínek s vlčí
hlavou a rozhlíží se. Jak ho Rarach spatří, skočí
honem zpět za keř s výkřikem.)* Ha! Vlkodlak!

FANFUL: Co to? Kdo to křičel?

WOLT: Povídám! Je tu někdo? *(Vleze opatrně na scénu,
ale Fanfulínka si zatím nevšimne.)*

FANFUL: *(Pro sebe.)* Překvapím ho. Bafnu na něj. *(A
schová se za náhrobek.)*

WOLT: *(Opatrně se plíží hřbitovem.)* Jejeje. Noc.
Hřbitov. Řekl bych, že jsem tu před chvílí slyšel
hlasy těch, co tu leží. Třeba zrovna tady trčí
náhrobek několika Methrů. Né že by byl tak
vysoký, ale jsou tu pohřbeni moji předkové.

FANFUL: *(Vynoří se s hlavou vlčí a spustí hrozivým
hlasem.)* Posledního z Methrů potká osud lorda
Baskervilla. Rozsápe tě vlkodlak. *(Wolt se
nejprve s údivem otočí k Fanfulínkovi, ale pak se
usměje.)*

WOLT: To jako ty? Takovej roztomilej ratafáček?

FANFUL: *(Ustrne.)* Roztomilej ratafa, co to?

WOLT: Ratafáček! Ty bys přece neublížil kuřeti. *(A pohladí
ho.)*

FANFUL: Nech mě. Já jsem strašlivý pes methrwillský. Ty
se mě nebojíš?

WOLT: Nezlob se, ale nejde to. Čekal jsem tu něco
strašlivějšího než jsi ty.

FANFUL: Ne? Jo? *(Navztekaný odchází.)* Však se dočkáš.

2.scéna

WOLT: Tak tady někde je zakopaná truhlička s
pokladem. Kde asi může být?... *(Obejde
náhrobek.)* Ale, ale. Hned za tímhle kamenem
je rozhrabaná zem. Já to tu zkusím. *(A zmizí za
kamenem. Objeví se Rarach.)*

RARACH: Helemese. Poklad! Penízky tam maj zahrabaný.
A to by v tom byl čert, aby jim je zkušený zloděj
Rarach nevyfoukl. Ale musím na ně chytře.
(Hupne na náhrobek.) Co to tam máš?

WOLT: *(Nečeká ho a vyskočí jak nabodnutý.)* Jéje! To
jsem se lekl! *(Všimne si Raracha.)* To jsi ty? To
se dělá, špehovat?

RARACH: Povídám: Co tam máš?

WOLT: Co se staráš? Tvoje to není.

RARACH: Tvoje také ne, jak jsem si všiml.

WOLT: Ty jsi dotěrnejší havran... Ale poslyš: Chceš mi
pomoci?

RARACH: Jestli je to nějaká lumpárna, tak rád.

WOLT: Výborně. Tak hlídej. Já budu zatím hrabat. *(A
zmizí za kamenem.)*

3. scéna

FANFUL: *(za scénou)* Elce pelce o podlahu, ať mám
vmžiku dračí hlavu. *(Načež vhopsá na scénu s
dračí hlavou.)*

RARACH: *(Zavřeští.)* Pomóc! Další příšera! *(A skočí za
kamenem.)*

WOLT: *(Vykoukne.)* Ukaž?

FANFUL: Rozluč se se životem, smrtelníku. Já drak
Bavorák, roztrhám tě v mžiku!

WOLT: *(Rozchechtá se víc než prve.)* Ty a drak? Jak jsi to říkal? Bramborák?

FANFUL: To si vyprošuju!

WOLT: Neuraž se, ale vypadáš jako plyšová lochneska.

FANFUL: Tak ty se nebudeš bát?

WOLT: Já se snažím, jenže... nejde to. Opravdu ne. Zkus něco jiného.

FANFUL: Myslíš?

WOLT: Myslím.

FANFUL: Tak dobrá. Počkej tady. Nikam nechod'. *(A odběhne.)*

WOLT: Hej, havrane! Polez ven. Už je to pryč.

RARACH: *(Vystrčí opatrně hlavu.)* Vážně? *(Rozhlédne se a pak teprve vyleze celý.)* Já zatím kopal.

WOLT: A co?

RARACH: Je to dobrý. Narazil jsem na dřevo. *(Teď si uvědomí a poleká se.)* Snad to není rakev?

WOLT: Ba ne. Bude to ono. Rakve bývají z druhé strany náhrobku. Pokračuj. Hlídat budu radši já. *(Rarach zmizí za kamenem.)* Proč se měla ta truhla vyhrabat v noci? Že je to jen Fanfulínkova schválnost, aby mě mohl postrašit. Určitě! Ale to mu nedaruju.

FANFUL: *(za scénou)* Elce pelce celý den, ať jsem strašným Hubertem. *(A vmotá se na scénu coby rytíř se strašlivou sekyrou... ale výzbroj je tak těžká, že s ním klátí ze strany na stranu.)* Těš se, bídný červe. Nadešla tvá poslední hooó... *(Váha brnění ho strhla na opačnou stranu ze scény.)*

WOLT: Fanfulínku! *(Jde za ním ke kraji scény.)* Už bude ta tvá módní přehlídka strašecích převleků u konce? Musíme ještě kopat tu truhlu. *(Odejde ze scény hledat Fanfulínka. Objeví se Rarach.)*

RARACH: *(Rozhlédne se.)* Výborně. Čistý vzduch. Ja dy dý... a mám truhličku. *(Postrkuje truhlu zobákem od náhrobku ke keři. Wolt vyleze zpět na scénu. Rarach honem cpe truhlu zpět za náhrobek.)* Ztraceně.

WOLT: Kam ten strašák zmizel?

FANFUL: *(Vyhrabe se zpět na scénu a pokouší se rozmáchnout sekyrou.)* ...tvá poslední hooó... *(Ale zase odletí na opačnou stranu ze scény.)*

WOLT: *(Jde za ním.)* Hele, zasmáli jsme se. Dobrý, ale teď do práce.

4. scéna

RARACH: *(Vykoukne.)* Jsou pryč? Jo? Tak honem... *(Ale jen truhličku kousek povystrčí, už se Wolt zas vrací.)*

WOLT: Fanfulíne, vážně.

RARACH: *(Tlačí truhličku zpět.)* Už je tu zas...

WOLT: Nech už těch šaškáren. Kde jsi? *(Fanfulínek se znovu vypotácí, ale z opačné strany a z posledních sil mává sekyrou.)*

FANFUL: Rozsekám tě na cimpr cam... cam... *(Wolt mu sekyru sebere, načež se vysílený Fanfulínek skácí k jeho nohám.)*

WOLT: Dej sem tu sekyru, než si ublížíš. *(Sundává z něj přilbici.)* Co to mělo být?

FANFUL: Strašlivý rytíř Hubert. Koho najde v noci na hřbitově... *(Wolt mu pomáhá ze zbytků zbroje.)* Toho rozseká.

WOLT: *(Všechno posbírá.)* Sundej to. Odnesu to zpátky do zbrojnice.

FANFUL: *(Se sbírá.)* Zvláštní. Za života jsem v tom rajdil celé dny a teď jako duch to nemůžu unést.

WOLT: *(Odchází.)* To proto, že už nemáš skutečné tělo. Já se za chvíli vrátím. Zatím vykopej poklad. *(Wolt odešel, ale Fanfulínek si namísto kopání uraženě sedl před náhrobek.)*

FANFUL: Vykopej si ho sám, když jsi takový hrdina. *(Neochotně vstane a obchází náhrobek... Právě ve chvíli, kdy Rarach zase stěhuje truhličku ke keři.)*

RARACH: Honem, honem...

FANFUL: *(Vidí ho.)* Co to?! Kam to?! *(A skočí po něm, ale Rarach stihne odjet s truhličkou do keříku.)* Dáš to sem!! *(A skočí tam za ním. Chvíli spolu zápolí a pak se objeví Fanfulínek s Rarachem v jedné a truhličkou v ruce druhé.)* Ty kradeš!

RARACH: Já si to vyhrabal, já si to našel, tak je to moje.

FANFUL: Né! To je moje truhlička. Měl jsem ji tam schovanou. Co tu ještě máš? *(A vytahuje další věci z keře.)*

RARACH: Nech to tam! Kradaři! Kradaři!

FANFUL: Zavři zobák. Zloděj jsi ty. Měl bych tě zavřít do vězení až zčernáš. Aspoň bys vypadal jako opravdový havran. Šroubek, klíček. Míček! To je Woltův golfový míček!

RARACH: To je moje kulatý vajíčko a já z něj vysedím kulatou slepici. *(Vzteká se.)*

FANFUL: Z tohotohle nic nevysedíš, podívej. *(A bouchne s míčkem o zem.)* Je to míček na golf. Vráťím ho majiteli.

RARACH: *(Škemrá.)* Né.

FANFUL: A co je tohle? *(Najde knihu a čte.)* Kronika rodu Methrů. Ztracená kronika! Kdes to vzal?

RARACH: Byla v tom kufru.

FANFUL: V kufru toho hamižného Skota?

RARACH: Jo.

FANFUL: Tak přece je to můj praprapravuk. Truhlička, míček a kronika se zabavuje. Ostatní si nech, protože nevím, komu to patří. *(Rarach honem sbírá klíček a šroubek.)*

RARACH: Vrať mi ještě ten míček. Mně se strašně líbí.

FANFUL: Ne. A buď rád, že tě nedám zavřít. Ztrať se mi z očí.

A Rarach odletí i se šroubkem a klíčem.

5. scéna

Aniž by si toho Fanfulínek všiml, vrátí se Wolt, velmi dobře maskován jako anděl, a dojde až k němu.)

WOLT: Rozluč se světem. *(Fanfulínek se k němu otočí a hrozně se lekne. Wolt začne zpívat na text Arizony.)*

Strašidýlko Fanfulínku,
dost už bylo těch tvých šprýmků.
Zlobíme se na tebe,
teď už musíš do nebe.
Běž se hlásit u brány,
tady to máš dohraný.

FANFUL: Andělíčku, nejsem drzý,
ale ptám se, není brzy?
Co ta naše dohoda?
Vždyť já tu truhlu skoro dal,
jednomu tu na zemi
a úkol byl by splněný.

WOLT: Poslyš, Fanfulínku. Nevodíš ty mě tu za nos?
Jaký úkol?

FANFUL: Já? Za nos? To bych si nedovolil, pane andě...
(Konečně mu dojde, s kým mluví a podívá se nahoru.) To jsi ty, Wolte?

WOLT: *(Popadne ho pod krkem a postaví.)* A s pravdou ven! A honem! Jaká dohoda? Mluv!

FANFUL: Já jsem prapradědeček Pól, co nakoupil hrady a zámky na dluh...

WOLT: Dluh, co se měl splatit po třech stech letech!

FANFUL: Byl jsem hamoun. Přiznávám. Tady máš slíbenou truhličku. Nechtěl jsem své úspory nikomu dát, proto jsem nakupoval na dluh a truhličku zakopal. Nakonec jsem umřel strachy, že mi ji někdo ukradne, ale nedostal jsem se do nebe. Andělé mi nařídili strašit tu, dokud své peníze nedám někomu, kdo je opravdu potřebuje.

WOLT: Pak myslím, že jsou ve správných rukou.
Splatím s nimi tvoje dluhy. *(A chce jí otevřít.)*

FANFUL: To je zvláštní: Truhličku jsem předal, a do nebe nemizím.

WOLT: *(Vyskočí po něm.)* Bodejt' by jó! Kde je klíč?

FANFUL: Cože? Klíč?

WOLT: Ano, klíč. Daruješ mi zamčenou truhlu bez klíče. To je zase tvoje další lumpárna. *(A už ho drží pod krkem.)*

FANFUL: Počkej! Zadrž. Já ho vážně nemám. Mám na klíče špatnou paměť, tak jsem zapsal do rodové kroniky, kam jsem ho schoval. *(A vytahuje kroniku.)*

WOLT: Tak přece jsi mi ji z kufru ukradl ty!

FANFUL: Pleteš se, milý praprapravuku.

WOLT: Už aspoň věříš, že jsem z vašeho rodu?

FANFUL: Samozřejmě. Tu kroniku ukradl havran, cos ho našel v kufru. A nejen tu. Chtěl uloupit i truhličku a tvůj golfový míček. *(Listuje při tom v kronice.)*

WOLT: *(ironicky)* A taky mi určitě rozházel prádlo a budil mě a co všechno chceš na něj ještě svést?

FANFUL: *(Najde, co hledal.)* Tady je to psáno: Klíč od mé truhličky je pověšen nad botníkem v hradu Ambérwillu...

WOLT: *(Zarazí se.)* A kruciš. Ten hrad jsme museli prodat.

FANFUL: Klíček měl stříbrnou barvu a modrou stuhu se zlatou pečetí.

WOLT: Hm. Co nám je platné, že víme jak vypadá, když ho mají na vedlejším hradě. Pochybuji, že nám ho vrátí. Jsou to ještě větší hamouni než my.

FANFUL: *(Přemýšlí.)* Kde já ten klíček viděl?

WOLT: Před třemi sty lety nad botníkem.

FANFUL: Né... Dneska. Já ho viděl určitě dneska!

WOLT: Nechceš mi zase tvrdit, že ho držel v zobáku ten tvůj havran, co krade jako straka?

FANFUL: Věř tomu nebo ne, ale je to tak

WOLT: *(Vyskočí.)* Tak honem za ním! Kde je?

FANFUL: Je to marný. Uletěl. Hrozil jsem mu, že ho za ty zlodějiny zavřu, a on uletěl... i s klíčkem a šroubkem.

WOLT: *(Znova si unaven sedá.)* Hele, Fanfulínku, nechme toho. Já ti už nevěřím ani slovo. Sem jsi mě nalákal taky, abys mě postrašil, vid'?

FANFUL: To je pravda, stejně tak, jako že klíč má u sebe ten havran zlodějská, ale když mi nechceš věřit, nemám tu co pohledávat. Stejně brzo odletím do nebe. *(A zmizí ze scény.)*

WOLT: Už aby to bylo... *(V tom se ozve štěkot tří psů.)*

Co se sem žene za smečku? *(A jde se podívat za náhrobek ven ze hřbitova.)*

6. scéna

RARACH: Malevill, Baskervill a Cantervill mi jsou zase v patách. *(Vlétne z opačné strany na scénu a zabrzdí až ve křoví, ale Wolt ho uvidí.)*

WOLT: Ha! Havran s klíčem. *(A vyloví ho surově ze křoví.)*
Nejsi ty ten havran, co ukradne všechno, na co sáhne?

RARACH: *(Pokorně.)* Ano, prosím, jsem. Mějte slitování šeredný...pardon, šlechetný pane, a zachraňte mne před těmi psy.

WOLT: Když mi dáš stříbrný klíček!

RARACH: Dám vám cokoli, jen mi pomozte.

WOLT: *(Vrátí ho do keře.)* Tak tady počkej. *(A jde za Fanfulínkem.)* Fanfulínku! Vrať se! Našel jsem havrana, co utíká...

FANFUL: *(Vběhne uštvaný před třemi strašnými psy.)* Za chvíli ty bestie dorazí k vratům.

WOLT: Já ta vrata doběhnu zavřít a ty zatím pohlídej havrana, ať neuletí. *(Wolt odběhne a Fanfulínek si sedá na náhrobek vedle křoví.)*

7. scéna

FANFUL: Polez, hrdino.

RARACH: *(Vyleze jak spráskaný pes.)* Kde jsou ti hafani?

FANFUL: Za vraty. Kde je klíček?

RARACH: *(Zavrtí se.)* Já ho v tom spěchu ztratil.

FANFUL: *(Nevěří.)* Rarachu?!

RARACH: Vážně. *(Zalže velmi průhledně.)*

FANFUL: Škoda. Chtěl jsem ho s tebou vyměnit za kulatý vajíčko.

RARACH: To je trochu málo.

FANFUL: Myslíš? Ono vyměnit klíček za míček a mít klid od těch tří psů...

RARACH: Že by jim šlo o ten klíč?

FANFUL: Určitě. Je přece od pokladnice, a to něco znamená.

RARACH: A ty to vajíčko pořád máš?

FANFUL: Ano, tady. Podívej. *(Vyloví míček.)*

RARACH: *(Má v mžiku v zobáku klíček.)* Tak hezky z ručky do zobáku. *(Vymnění si je a Rarach vykřikne vítězně.)* Počkejte vy chlupatý potvory. Vysedím z něj kulatýho orla a ten vám prožene perka. *(A hrdě odletí.)*

8. scéna

WOLT: *(Vrací se.)* Tys ho pustil?

FANFUL: Proč ne? Podívej. Vyměnil jsem s ním klíček za tvůj golfový balónek.

WOLT: To jsi zrovna nemusel.

FANFUL: Nebud' malicherný, Wolte. Máš truhličku i s klíčkem a za to, co v ní je, si můžeš koupit celou horu míčků.

WOLT: To je pravda. *(Vyhlédne závěsem za scénu a volá.)* Díky havrane!! A šťastně doleť! *(Vrátí se, ale vzápětí je slyšet zběsilý štěkot psů.)*

FANFUL: *(Běží na pomoc havranovi.)* To jsou ti psi. Nechte ho!! Klíček máme my! *(Zmizí za scénou.)*

WOLT: *(Otevře truhličku.)* Jeje. To je bohatství. Celý poklad. *(Za chvíli přiletí míček. Wolt ho zvedne nic nechápajíc. To už se vrací Fanfulínek.)*

FANFUL: Pozdě. Zbaštili ho!

WOLT: Jen míček po něm zůstal.

FANFUL: Chudák.

9. scéna

WOLT: Mám návrh, Fanfulínku. Zapomeňme na všechno, co jsme si, a budme přáteli. *(Podá mu ruku. Fanfulínek ji přijme. Tančí a zpívají k písničce.)*

WOLT a FANFUL:

Dost už bylo nesvárů,
hádek, zlosti, kraválu.
Spíš než další facku,
podejme si packu,
jako přátelé.
Tak to zkus helé.
Nežli další kopance,
můžem dát se do tance.

WOLT: Já měl Freda Astera,
jako bratrance.
Freda Astéra,
coby bratrance.

FANFUL: Kdo byl Fred Aster?

WOLT: Tanečník.

FANFUL: Aha.

WOLT a FANFUL:

Nesem radost po světě,
jak strejdovi, tak tetě.
Zbylo nám ještě trošku,
A tu dáme všem dětem
až nezbude nic,
uděláme pic!

Na to se oba svalí na zem. Fanfulínek dokonce až za scénu. Wolt ho jde hledat. Písnička skončila. Spustí hodiny.

HODINY: Bim bam bim... (*Odbimbají svým slovním způsobem půlnoc a vběhne Wolt.*)

WOLT: Fanfulínku! Kde jsi? Kam ses poděl?

HODINY: Odbili jsme půlnoc, mráz trošičku zebe...
Fanfulínka nehledej, ten už musel do nebe.

WOLT: A já už si na něj tak zvyknul. Řekl bych, že jsem ho měl i rád. Bude mi tu bez něj smutno.
(*Objeví se mu za zády Rarach, ale v bílém, jako duch.*)

RARACH: Nesmutni, Wolte. Já ti tu budu dělat společnost.

WOLT: A ty jsi co zač?

RARACH: Duch havrana Raracha. Těm psům nešlo o klíček, ale o šroubek. Byl z jejich padacího mostu a bez něj jim spadl. A já tu mám strašit za to, že jsem kradl.

WOLT: (*Podrbe havrana.*) Ty, rošťáku! Zůstaň si, ale budeš střežit můj poklad.

RARACH: Jak poroučíš! A dal bys mi to vajíčko?

WOLT: Ale proč ne. Třeba tě nakonec naučím i golf. (*A zpívají společně první sloku minulé písničky.*)

WOLT a RARACH:

Dost už bylo nesvárů,
hádek, zlosti, kraválu.
Spíš než další facku,
podejme si packu
jako přátelé.
Tak to zkus helé.

Písnička hraje dál, ale místo zpěvu se z ničeho nic objeví Fanfulínek.

WOLT: Co tu děláš? Proč nejsi v nebi?

FANFUL: Ále. Andělé mě poslali zpátky za to, že jsem strašil svého potomka. Mám to napravit.

RARACH: Takže tu budeš strašit navěky?

FANFUL: Je to tak.

VŠICHNI: Je to tak! (*A zpívají společně poslední sloku Oldfielda.*)

Nesem radost po světě,
jak strejdovi, tak tetě.
Zbylo nám ještě trošku,
a tu dáme všem dětem,
až nezbude nic,
uděláme pic!

K O N E C

DRAMATURGICKÝ PENDANT

KE HŘE PETRA LNĚNIČKY

STRAŠIDÝLKO Z METRWILLU

Pohádka Strašidýlko z Metrwillu podle poroty autorské soutěže Oříšky pro Popelku vyniká v současné dramatické tvorbě pro děti hned z několika úhlů pohledu. Jedná se o původní originální námět, který poučeně pracuje s možnostmi divadla. (Text také vtipně propojuje známá jména, ustálené významy aj. do nových spojení, i když slovní humor tu nestojí na prvním místě a je spíše nadstavbou pro starší diváky.) Žánrově jde o grotesku, přesněji snad klauniádu pro děti a jejich rodiče. Textová předloha nemá sklony k průhledné didaktičnosti a přestože jde o textově poměrně sevřený tvar a jednoduchý děj, dává velký, ba obrovský prostor – a tudíž i velkou (obrovskou) zodpovědnost – inscenátorům.

Už počet herců je variabilní. V pohádce vystupují tyto tři postavy: Fanfulínek, Wolt Alfréd Methr a Havran Rarach. A dále s poznámkou „z nahrávek“: Hradní hodiny, trojice psů a koně. Není ale vyloučeno, že v inscenaci mohou být tyto postavy ztvárněny herci či loutkami apod. Navíc – teprve z rozhovoru s autorem (a zároveň také inscenátorem pohádky) – jsem se dozvěděla, že Havran Rarach je v jeho inscenaci loutka. Může však jít bezesporu též o herce. Pokud si tento text vyberete pro inscenování, můžete kombinovat různé druhy divadla, využít postupy černého divadla, loutek aj.

Text Strašidýlko z Metrwillu přímo volá po hravosti a fantazii. Některé situace, zejména honičky, hledání jedné postavy druhou, schovávání předmětů apod., při temporytmicky citlivém a vkusném ztvárnění mohou být zdrojem humoru a rozvíjení divákovy fantazie. Nezastírejme však, že podobné předlohy také často svádějí ke „komice za každou cenu“.

A nyní pojďme od chválení k několika problematičtějším jevům textu Strašidýlko z Metrwillu. Úzce spolu souvisejí, neboť se týkají slabší či silnější dramatickosti (divadelního účinku) dramatické situace.

Výše zmíněné „hravé“ situace (honičky apod., ona klauniáda) jsou zasazeny do struktury příběhu, který je přehledný, jasný, nic – ve smyslu kauzality, tj. příčiny a následku – nezůstává nedořečeno. Ba právě naopak, a v tom vidím slabiny textu, místy jsou informace zbytečně zdvojovány. Mám na mysli ta místa, kdy postava slovně popisuje, co právě dělá a proč. Jde často o jednotlivé věty, tedy dalo by se říci, problém lehce odstranitelný, ale právě ony jednotlivé věty, obecně směřované a nezakotvené v situaci onen dramatický účinek velmi rozměňují a oslabují. Konkrétně např.: V první polovině hry si Wolt sundává brýle před spaním a slovně to rozvádí (ač právě onou jedinou větou, ale přesto zbytečně). Nebo ve druhé polovině textu Havran, který se rozhlíží, kam by schoval lup, a oznamuje co s ním bude dělat a následně to dělá. Komu jsou tato sdělení určena? Akce je jednoduchá, žádný další význam nenese a je pouze zbytečně slovně ilustrována. Často by bez slovního popisu mohla být vtipnější a v některých případech i překvapivá, vtipná, přinášející nová významová spojení, nové informace o postavě. Samozřejmě nemusíme hned škrtat, ale nutné je konkretizovat. Např. kdyby Havran směřoval svoje promluvy právě onomu lupu - golfovému míčku, podtrhoval by tím jeho důležitost, vzácnost a svou hamižnost; nebo třeba nepřítomnému Woltovi, kterého okradl a radoval se, jak ho napálil, či přímo divákům (ke komunikaci s diváky se ale ještě později dostanu).

Naopak ukázkou, kdy se autor takových krkolomných postupů vystříhal, je situace z konce první poloviny – Wolt učí hrát Fanfula golf a přitom v dialogu objasňuje, proč přijel na hrad, tj. motivaci svého jednání.

Podobný problém, kdy je oslabena dramatickост textu, najdeme v místě nástupů všech tří hlavních postav neboli jejich prvního objevení se v ději. Postava říká kdo je, proč tu je

a případně co bude dělat. (Tady autor využívá také písni, kterým se chci níže věnovat samostatně.) Jde o častou „berličku“ autorů dramatických textů. Divadelně mnohem výhodnější, účinnější je nahradit slovní popis jednáním anebo promluvu směřovat konkrétnímu partnerovi (dialog).

Tím se dostávám ke komunikaci s divákem. Mnohdy je totiž oním partnerem už v textu záměrně míněn divák a promluva je směřována jemu ve snaze navodit určitý vztah. To je ale snaha velmi dvojsečná.

Komunikace s divákem je v textu Strašidylko z Metrwilu „nastavena“, počítá se s ní. Autor je zároveň inscenátorem, hercem a režisérem a tato skutečnost je od textu v daném tvaru neodparatelná. Inscenaci jsem zatím bohužel neviděla, a tak nevím, jak kontakt s diváky probíhá a funguje. Vím ale z jiných vlastních zkušeností, že komunikace s divákem (a dětmi zejména) musí být promyšlená a poctivá. Nechci zde, chraňbůh, autorovi „Strašidylka“ podsouvat nepoctivost. Jde o upozornění případným inscenátorům. Pokud jste režisér a tento text si vyberete, musíte počítat s tím, že máte před sebou text napsaný pro autorské divadlo, text pevně svázaný s konkrétní inscenací. Navíc se nejedná právě o text pro inscenaci interpretačního typu. Neboli, nemůžete takříkajíc text vzít a inscenovat jak leží a běží, měli byste ho brát spíš jako podklad pro zábavné představení a rozhodnout se, zda půjdete spíš cestou divadla na divadle, či cestou divadla iluzivního. V obou případech je samozřejmě komunikace jeviště s hledištěm trochu odlišná. Pokud totiž jednou děti z hlediště přímo oslovíte, případně se jich zeptáte na radu, názor atd., neměli byste (chce se mi napsat nesmíte) na ně už zapomenout a nastolenou cestu opustit. Rozepisují se o tom tak podrobně proto, že text Strašidylko z Metrwilu nabízí, myslím, obě cesty. Jedna vede směrem k otevřenému kontaktování diváka. Klauniáda se pak zřejmě posune směrem k revue. V tom případě je nutné konkretizovat jako adresáta promluv diváka a nenechat slova působit obecně. Druhou cestou a možností je koncentrovat promluvy do situací a oprostít je od obecnosti, dát jim konkrétní význam, naplnit jednáním ono *proč*. To je podle mého názoru divadelnější a dramaticky nosnější.

Ona koncentrovanost a konkrétnost by se v dramatickém textu měla týkat také samozřejmě motivací postav. Zmínila jsem už výše místo ve hře, kdy divadelně velmi nosným způsobem ozřejmuje motivace Wolta k příjezdu na hrad. I další hlavní motivace – záměry – postav jsou v zásadě srozumitelné a fungující. Jistých krkolomností se však autor dopouští u některých motivací uprostřed situací. Konkrétně například v první polovině, kdy Wolt zjistí, že se mu ztratila kronika. Je to důležitá věc, ale Wolt si jde klidně lehnout, místo aby ji hledal hned. Z rozhovoru s autorem jsem se dozvěděla, že v jeho inscenaci je to zcela účelové. Počet herců nedovoluje, aby některé postavy byly spolu na scéně v jednom okamžiku. To je jistě pochopitelné, ale pokud čtu text, působí na mě tohle místo nešikovně a není problém „odstranit“ Wolta z jeviště jinak (může např. jít hledat kroniku jinač po hradě apod.).

Poslední, ale o to zásadnější připomínku mám k funkci písni v pohádce. Hudba do klauniády, grotesky patří přímo neodmyslitelně. Písňe, pokud přinášejí novou kvalitu, samozřejmě použít lze. V daném případě myslím, že písničky plní funkci takříkajíc samostatných čísel. Texty v zásadě neposouvají děj, ani nepřinášejí nové, důležité informace, až na vstupní píseň Havrana, která se tím pouze stává jinou podobou výše popsaného problému představování nových postav. Rozhodne-li se potenciální inscenátor písňe zachovat, bude dobré věnovat nemalou invenci výběru hudby. Mohla by vzniknout další vtipná a překvapivá významová spojení.

Tolik ke „Strašidylku“. Věřím, že při jeho inscenování se jak režisér, tak herci i ostatní zúčastnění pořádně vyřádí. Znovu ale zdůrazňuji – „Strašidylko“ je z rodu her, které volají po tvořivosti jako po základním výrazovém prostředku inscenace. A záleží na přístupu herců a režiséra, nakolik mohou být kvality tohoto textu – východiska povýšeny na divadelní zážitek.

Pavlaína Morávková

JIŘÍ MACEK

OTÁZKY NAVIGACE

(ambientní psychodrama)

Zvláštní shodou náhod se jednoho květnového večera ve 22:45 objeví na americkém Středozápadě bílý dalmatský čuť slyšící na jméno Darwin. Ten památný den náhle mladý bankéř Bill McDowell ztrácí řeč, fatální subreta Andora svou fatálnost a bývalý levý křídelní útočník Bostonských tygrů Tom Cambell klid.

OSOBY:

Miriam Karstenová, tajná milenka
Natálie Čapkovská, chicorée
Andora, fatální subreta
Tom Cambell, notář, Tygr, střelec
Bill McDowell, bankéř a milovník řek
Franko Iglesias, amatérský dobrodruh
Donald, protřelý režisér
Garson, také tak trochu John
Amor, lučišník

OBRAZ PRVNÍ

1. scéna Prolog

Po předešlé je proti světlu vidět tři siluety. V pozadí dva muži v plakátové póze „otázek navigace“, předem prochází do hudby Natálie, zastaví se a recituje do hudby.

NATÁLIE: Mocná řeka
a slunce paroplavby
Jdou
Hlomozy
Sny
a vecou
Rozrušenou řekou
jdou
a umdlévají
nic nevadí
že sou
jdou
a své světy
v kalichu
kočky
poznávají
... sou

Natálie odejde, setmí se a hudba ztiší.

2. scéna Notářství

Na jevišti stojí Tom Cambell, po chvíli vytahuje z náprsní kapsy revolver a prohlíží si ho. Na scénu přichází Miriam Karstenová.

MIRIAM: Pane doktore, nějaká dáma by s vámi chtěla mluvit.

TOM: Dáma? (Stále si hraje s revolverem a nedívá se na Miriam.)

MIRIAM: Dívka.

TOM: Dívka?

MIRIAM: Mladá žena.

TOM: Mladá žena? (Revolver vrací do náprsní kapsy a otáčí se

na Miriam.) Vyjadřujte se přesně, slečno Karstenová, v justici je to ten nejzákladnější požadavek.

MIRIAM: Půvabná mladá žena.

TOM: Půvabná? Ať jde dál.

Tom Cambell s očekáváním hledí ke dveřím. Přichází Natálie Čapkovská. Tom dívku nevnímá. Póza imponuje. Natálie promluví až po chvilce.

NATÁLIE: Pan doktor Cambell? (Když Tom nereaguje a jen se na ni upřeně dívá, pokračuje.) Nezlobte se, ale řekli mi, že mohu dál.

TOM: Neomlouvejte se, doktor Cambell.

NATÁLIE: Natálie Čapkovská.

TOM: Krásné jméno. Voní tak nějak dálkou. Krásné hebrejské jméno. Co vás ke mně přivádí?

NATÁLIE: Pocházím ze staré ruské šlechty.

TOM: Rozumím. (*Intimně se nakloní k dívce.*) To není žádný problém. (*Přes její rameno zacílí a všeptne.*) Musím cvičit svůj postřeh. Povolání právníka je někdy nebezpečné.

NATÁLIE: Já myslela, že jste notář.

TOM: Přejdeme k věci, Natálie. Nevadí vám, že vám říkám křestním jménem?

NATÁLIE: Možná vás to překvapí, ale vadí. A navíc mám dojem, že jsem si asi spletla dveře.

TOM: Ale já jsem doktor Cambell!

NATÁLIE: (*Nechápe, hledá vysvětlení.*) S kolika el?

TOM: S dvěma a s Cé na začátku.

NATÁLIE: Vidíte, a já hledala Cambela s jedním el.

TOM: Víte to jistě?

NATÁLIE: (*Má naspěch.*) Na shledanou. (*Odchází.*)

TOM: Odešla. Škoda. Šlechtična a znamenitý střelec, to by mohlo být zajímavé.

Hudební motiv.

3. scéna Spolužáci

Tom Cambell se oklepe, vytahuje revolver, vykřikne: Ted. Chvilí sleduje dráhu střely a pak toho nechá. Otráveným hlasem zavolá sekretářku.

TOM: Slečno Karstenová, razítko, tužku, akta. Jdu pracovat. (*Natahuje si glotové rukávy.*)

MIRIAM: (*starostlivě*) Whisky se sodou?

TOM: Bourbon! (*Lenošivě se natáhne v křesle a například si brousí nehty.*)

BILL: (*Vchází potichu a nepozorovaně, v buřince a s lahví v ruce.*) Prál jste si bourbon? Zde je. Prvotřídní americký bourbon: klasická značka, jemná chuť, excelentní barva. Pijte, doktore.

TOM: Díky. (*Přihne si.*) Lahodná. A odkud mne vůbec znáte? (*Nastavuje skleničku k dolití a znovu pije.*)

BILL: Tak vy si nevzpomínáte?

TOM: Jste mi nějaký povědomý, ale abych řekl pravdu, nevím, kam si vás zařadit.

BILL: No, je tohleto možný. A kam jste chodil do školy?

TOM: Yalle.

BILL: Levý křídlo.

TOM: Pravý křídlo?

BILL: Tři fíky proti Chicagu!

TOM: Čtyři vlastnáky na domácí půdě s New Jersey!

BILL: To sem netahej.

TOM: Bille. Je tohleto možný. To jsem rád, že tě vidím. Povědej, jak se máš. Tak ty seš teď cesták.

BILL: No dovol, podívej se na vinětu.

TOM: Bankers club. Nic mi to neříká... Nebo vlastně, a jó, promiň, já úplně zapomněl. Jasně, Bill Banker, promiň, hned mi to nedošlo.

BILL: Jakej Bill Banker, přec Bill McDowell. Tou vinětou jsem ti chtěl naznačit, že jsem bankéř. Bill Banker!

TOM: Ty máš nějakou banku?

BILL: Asi šestnáct.

TOM: No, to není špatné. Musíš si celkem dobře žít, nebo se snad mýlím?

BILL: Nestěžuju si, i když to víš, kdyby jich bylo jenom patnáct, možná by to stačilo. Někdy mne to už zmáhá. Šestnáct bank je šestnáct bank. Především jsem objevil první šedý vlas.

TOM: To je mrzuté.

BILL: Ono už nějak bude. Přinejhorším jednu banku prodám a bude to. Ale řeknu ti, Tome, takovou kancelář jako ty tedy nemám. Umakartová deska na stole, vůbec bych se nedičil, kdybys měl pod kobercem originál linoleum. Na takové vzácnosti dnes člověk narazí opravdu jen u znalců.

TOM: Plasty jsou mým koníčkem. Ukážu ti klenot své sbírky. (*Vytahuje portmonku a vytahuje červenou plastickou lžičku.*)

BILL: No, není možná. Červená desertní lžička.

TOM: A stála mě jen dvě konzervy sledě.

BILL: Hodně cestuješ?

TOM: Advokacie (*Zaťuká na dřevo.*) v tomto městě prosperuje, a tak občas zbyde nějaký ten peníz na mé záliby. Nejsem sice žádná právní hvězda, ale už jsem několika lidem k majetku dopomohl. A tedy tak trochu i sobě.

BILL: Úspěšná kariéra je na tobě hned znát. Bříško se lehce zaobluje...

TOM: (*Ohledává se a nedůvěřivě pozoruje Billa.*) Bříško? Já mám bříško?

BILL: Nic ve zlém, Tome, vážně vypadáš dobře.

TOM: No, nechme toho... Kde se tady vůbec bereš? Víš ty co? Co kdybychom si někam zašli... třeba na ... golf. Slyšel jsem, že vy bankéři ho zbožňujete.

BILL: Golf? Ale jo, proč ne.

TOM: Ještě moment. Slečno Karstenová! *(Miriam se objeví.)* Dnes tu pro nikoho nejsem. *(Miriam odejde.)*

BILL: Kus ženské.

TOM: Myslíš?

BILL: Ta musí mít dábla v těle. Neříkej, že jsi s ní ještě nic neměl?

TOM: Vidíš, to mě nenapadlo. *(Pookřeje.)* Slečno Karstenová!

MIRIAM: *(Objeví se.)* Ano, pane doktore.

TOM: *(Se zájmem si ji prohlíží.)* Dnes už tu pro nikoho nejsem.

MIRIAM: Ale to už jste mi říkal.

TOM: No nic, nic, jenom zkouším vaši paměť.

Tom a Bill odcházejí. Hudební motiv.

4. scéna Tajní milenci

Miriam Karstenová zůstává na scéně sama, chvíli se nespěšně rozhlíží, ale postupně získává na suverenitě. Posadí se sexy na područku křesla, rafinovaně odhalí dekolt a začne zpívat.

MIRIAM: Ó, sole mio...

FRANKO: *(Vstoupí na scénu.)* Ó, sole mio! Drahá, to tvé sladké Ó, sole mio! Stál jsem před domem a nemohl se dočkat, až zazní a rozetne těžké mraky dnešního dne.

MIRIAM: Ach, Franko. Celý den jsem na tebe myslela. Všechny spisy jsou popsány tvým jménem.

FRANKO: To snad ne. Ty mne chceš zničit. Mé jméno v soudních spisech, kdyby se to dozvěděla rodina. Locura muje-ras.

MIRIAM: To jsou jen notářské spisy.

FRANKO: Notářské? To by snad šlo. Miluji dědické spory... A hudbu. Miriam, mohu tě požádat... Miriam, dnes, konečně. Prosím, Miriam. Na kolenou tě prosím. *(Stojí.)*

MIRIAM: Na kolenou? *(Franko pokleká.)* Ale ne, Franko. *(Franko se nad ni významně nakloní.)* Franko!

Zazvoní telefon. Objeví se Garson s telefonem na plyšovém polštářku. Miriam si sedá do křesla a hovoří. Franko poněkud netrpělivě sleduje hovor.

MIRIAM: Haló, zde kancelář doktora Cambella, u telefonu Miriam Karstenová. / Dobrý den pane Stuarte. / Pan doktor Cambell zde není. / Máte na mysli takového falešného mladíka v tmavém trenčkotu? / Tak ten odešel s panem doktorem. / Mohu něco vyřídit? / Dobře, spolehněte se. *(Pokládá telefon a koketně se podívá na Franka.)*

FRANKO: Miriam?

MIRIAM: Ale Franko!

FRANKO: To myslíš vážně, Miriam?

MIRIAM: Ale no tak, Franko ... O nás dvou už Goethe psal... *(Zpívají duet, po chvíli zpívá již jen Miriam. Franko zvažní.)*

FRANKO: Tato píseň mi připomíná maminku... Zpívala mi ji za dlouhých nocí, kdy jsem v horečkách blouznil na rozhraní našich světů. Píseň mne naplnila světlem a láskou, má nemoc pak maminku bacily příušnic. Zemřela, ale tato píseň mi dává naději, že lidé jako ona žijí navždy.

MIRIAM: Franko, nemusíš se bát, já tě nikdy neopustím.

Tma. Hudba.

OBRAZ DRUHÝ

1. scéna Golf

Na dvou praktikáblech v opačných rozích stojí Tom Cambell a Bill McDowell s dalekohledy na krku a hrají golf. Jednotlivé údery holí jsou elegantní a uměřené, stejně tak jejich hovor.

TOM: Hezký úhoz. Řeknu ti Bille, dlouho jsem si tak neza-hrál. Zdržíš se ve městě dlouho?

BILL: Právě o tom uvažuji. V podstatě mě sem přivedla náho-da.

TOM: Náhoda? Povídej, to mě zajímá.

BILL: No, tak nějak přišla doba... Ty jsi ženatý, Tome?

TOM: Ne, kdepak, co tě napadá.

BILL: A co na to rodina?

TOM: Rodina je rodina, s tím nic neuděláš.

BILL: No, právě.

TOM: Víš, že je mi ale takhle docela hezky a tak nějak svo-bodně? Když někdy vidím své vrstevníky...

BILL: No, neříkej že jsi tak staromódní a brojíš proti sňat-kům.

TOM: To ne, ale pořád čekám, že se objeví něco. Rozumíš, něco... Prostě něco.

BILL: Rozumím, ani nevíš jak ti rozumím... Ale vysvětluj to mamá.

TOM: Ty jsi utek z domova!

BILL: To zrovna ne...

TOM: Tak už mě nenapínej.

BILL: Zkrátka mamá mě sem poslala.

TOM: A proč zrovna sem?

BILL: Podle nějaké statistické ročenky... Sou tady nejbohatší a nejkrásnější dívky z celé země.

TOM: Ano?

BILL: Podle oficiální statistické ročenky vydané v loňském roce... jo. Tvoje sekretářka nevypadala špatně.

TOM: *(Zamračí se a skloní hlavu ke hře, pauza.)* Jsi na řadě, jamka šestapadesát metrů vpravo.

BILL: Za těmi topoly?

TOM: Přiznávám, trochu neschůdná trasa.

BILL: Není tady snad dokonce...?

Ozve se houkání parníku a na scénu vstoupí s rozevřením zadní opony Franko. Stojí na přídi lodi.

FRANKO: Když loď zvedá kotvy, srdce každého muže zahoří touhou po dálkách. Nohy se rozechvějí a smysly tuší velké věci. Jen muž a jeho loď na pospas živlům. Hola!

BILL: Před námi se objevila řeka tak mohutná a vznosná, že jsem ztratil řeč.

TOM: Již několik lidí při pohledu na naší řeku ztratilo řeč, ale Bill ztratil řeč snad nejrychleji ze všech. Jeho výraz se podobal zaskočené lani při nedělní pastvě. Oči do široka otevřené, ústa strnula nevyřčeným údivem. Naklonil jsem se k němu a pevně mu stiskl rameno.

BILL: V tu chvíli se na obzoru objevila loď tak mocná a přece plná vzrušené elegance, že jsem se musel zhluboka nadechnout, abych se udržel klidný. Kanoe přirazila ke břehu a na pevninu před námi vstoupil muž v červeném sombreru.

Všichni najednou, ještě jednou.

TOM: *(Odkládá dalekohled.)* Franko! Franko! Franko! *(Obrací se k Billovi.)* Výborný muž, miluje exotické ovoce a zpěv cikád.

FRANKO: Nazdar Tome!

TOM: Nazdar Franko. Toto je Bill. Bankéř a můj spolužák z univerzity.

FRANKO: Nazdar Bille.

BILL: Nazdar Franko.

FRANKO: Co tady tropíte, chlapi?

TOM: Ale dali jsme si partičku golfu.

FRANKO: A jak to jde?

TOM + BILL:
Málo jamek.

FRANKO: Mám návrh. Pojdme na golfové hřiště.

TOM: Hahahaha, a kde si myslíš, že jsme teď?

FRANKO: *(Významně se rozhlédne a ukáže do hlediště.)*

TOM: Páni! Asi máme moc silný hole. A taky míče. Byly k neudržení, viď Billy.

BILL: Byly.

FRANKO: No nic. Kam půjdeme? *(Postaví se do stylizovaného postoje a ostatní po něm postupně postoj napodobují.)*

TOM: Řekněme Oklahoma?

BILL: Oklahoma?
FRANKO: A co Koloseum, Šari Vari, Brodway?

TOM: To není špatný nápad!

BILL: Brodway...?

FRANKO: Jdeme?

TOM: Jdeme!

Ozvou se uhrančivé bubny, muži usedají do křesel.

2. scéna

Holky

Intimnější osvětlení. Na protilehlých stranách se objevují Miriam a Natálie.

MIRIAM: Natálie, musím ti něco říct.

NATÁLIE: Já taky, ale povídej první.

MIRIAM: Franko!

NATÁLIE: Ne!

MIRIAM: Ano. Přišel ke mně tak náhle a blízko, až se naše rty dotkly. Otevřel mi oči a zkazil chuť k jídlu. Zamilovala jsem se, opravdu jsem se zamilovala. A co ty? Co Cambell?

NATÁLIE: Včera mě na ulici oslovil neznámý muž a pozval mě do kavárny...

MIRIAM: To je krásný. No, a ...

NATÁLIE: Nic. Nešla jsem. Já nevím ... To přece nejde ... nebo jde?

MIRIAM: Někdo jde. Uvidíme se večer, pa.

NATÁLIE: Pa.

Hudební motiv.

3. scéna

Koukači

Bill, Franko a Tom sedí v křeslech a hledí do dálky i na sebe. Koukači. Čas od času se objeví Garson a ptá se, zda jim může něco nabídnout. Muži vždy nadšeně přitakají. Garson se usměje a odejde aniž by něco skutečně nabídnul. Scéna se několikrát (3 x) opakuje.

GARSON: Pánové, mohu vám něco nabídnout?

VŠICHNI: Ale jistě!

TOM: *(náhle)* Myslím, že člověk přece jenom potřebuje někoho blízkého...

FRANKO: A něžného...

TOM: A krásného...

FRANKO: Podmanivého...

TOM: Trochu vzrušení...

FRANKO: Porozumění...

TOM: Lásky...

FRANKO: Smyslnosti...

TOM: Touhy...

BILL: Nejsou tady snad žádné ženy?

GARSON: Pánové...

VŠICHNI: Ale jistě!

GARSON: Pánové, za okamžik již začíná představení. Jestli dovo-
líte, rád bych vás uvedl do sálu.

TOM: Děkujeme Johne. Představ si, Franko, Bill si k nám
přijel najít nevěstu.

FRANKO: Nic ve zlém, Bille, ale ten elán vám závidím.

BILL: Ale já...

GARSON: Pánové, prosím.

*Muži zůstávají na scéně, pouze zmlknou a více se uvelebí,
Bill stále tázavě hledí střídavě k Frankovi a k Tomovi. Hudební
motiv.*

4. scéna Za scénou

*V závěsech se objeví hlavy dívek, které postupně vejdou
i na scénu a nakukují mezi diváky (scéna jakoby za oponou před
představením). Bill se zadostiučiněním pohlédne na Toma s Fran-
kem.*

MIRIAM: Holky, nechte mě taky kouknout.

NATÁLIE: Je tam, on tam je. Holky pojd'te sem, vidíte ho?

MIRIAM: Ukaž. Jé, tam je můj šéf.

NATÁLIE: No právě. Střelec!

ANDORA: Náhodou mu to sekne. Vypadá tak vznešeně.

MIRIAM: Jé Franko! Zlatíčko moje, tak on přišel.

NATÁLIE: Ukaž... Ten je hezký.

ANDORA: A ty s ním chodíš?

MIRIAM: Tajně se milujeme.

ANDORA: Miriam?

NATÁLIE: A kdo je ten pán vedle Cambella?

MIRIAM: Nevím, dneska za ním přišel. Třeba mě představí tatín-
kovi.

ANDORA: Jé holky, podívejte kdo taky přišel.

MIRIAM: Chudinka malá.

ANDORA: Hrabě Kocharowski?

MIRIAM: Kdo to je?

NATÁLIE: Přítel velkého Valentina a vášnivý lovec žen.

ANDORA: Playboy. A ne a ne sehnat žádné věno.

MIRIAM: Jé, oni ho vyvedli.

NATÁLIE: Holky, ono už zvoní.

DONALD: Tak slečny, hezky na místa a za chvílku začínáme.

MIRIAM: Donaldíku, ještě chvílku. To je tak hezký koukat se na
diváky.

DONALD: Bohužel, zase až příště.

*Dívky se stavějí vedle sebe, berou do rukou své sukně,
vzpřímí hlavu.*

DONALD: Ještě jednou zvonek, světla (*Zhasne se.*), hudba (*Ozve
se hudba.*) a jedem.

5. scéna V divadle

*V pozadí sedí Franko, Tom a Bill. Dívají se do diváků,
hraje hudba a dívky baletí. Muži napjatě sledují děj před sebou,
lekají se, pohlížejí na sebe. Hudba se ztišuje, aby za chvíli opět
nabrala na síle. Konec.*

TOM: Řeknu ti, Franko, to je teda síla.

BILL: Vážně, Franko, nic takovýho jsem neviděl ani v Chica-
gu, ani v New Yorku ani ... Nemám slov.

FRANKO: Rád tomu věřím, pánové, i já byl poprvé v divadle doce-
la nedávno. A dnes... (*Tančí spolu s Tomem.*)

TOM: Tak to je tedy divadlo. Úžasné.

GARSON: Pánové, mohu vám něco nabídnout?

VŠICHNI: (*Tvrdě se podívají na Garsona, otočí se zády a pokračují
v hovoru.*)

BILL: Ta tvoje sekretářka, Tome, to je ženská. Skromně si
sekretari v předpokoji tvé kanceláře a přitom je to
hvězda. Opravdová hvězda.

FRANKO: No jo, Miriam.

TOM: Copak Karstenová, ale Natálie Čapkovská.

FRANKO: Nojo, Natálie.

BILL: Miriam Karstenová, krásné jméno. Té práce co musí
zastat.

TOM: Zajímavá byla i ta drobná brunetka. V programu píší,
že se jmenuje Andora.

FRANKO: No jo, Andora.

TOM: Něco mi to připomíná.

BILL: Mě také, ale co... Možná nějakou banku. Myslím, že
něco z Evropy...

TOM: Spíš květinu nebo nějakého vzácného kolibříka.

FRANKO: Možná nějaký pikantní předkrm. Francouzskou omáčku?

Přichází Miriam.

BILL: Miriam, byla jste úchvatná.

MIRIAM: Vy, šibale. Nebudete se pánové zlobit, když vám na
chvilíčku odvedu Franka? Jistě to pochopíte. (*Zavěsí se
do Franka, odchází.*)

Bill se zvědavě podívá po Cambellovi, ten pokrčí rameny, usměje se a z náprsní kapsy vytahuje svou pistoli. Prohlíží si ji. Vyjde rána a z nebe spadne holub. Tom jej zvedá.

MIRIAM: *(ze zákulisí)* To snad ne, Franko. Proč mě alespoň nepředstavíš svému otci. Už mám dost té přetvářky. Jsem zhanobená.

TOM: *(v ruce holuba)* Co na to říkáš, Bille?

BILL: Jdu tam. *(A jde tam.)*

Hudební motiv.

6. scéna Střelec

Tom zklamaně krčí rameny, leští si zbraň, hraje si s ní, cvičí se ve střehu, pálí z různých pozic. Přichází Natálie.

NATÁLIE: Střelec jen co je pravda, v každou chvíli střelec.

TOM: Slečno Natálie, jsem tak rád, že vás znovu potkávám. Neustále na vás myslím od té doby, co jsme se potkali.

NATÁLIE: My jsme se už někde potkali? Aha, už si vzpomínám. Budou to asi tak čtyři hodiny, že? Potřebovala jsem odbornou radu právníka.

TOM: Ano, čtyři hodiny plné lásky a touhy.

NATÁLIE: Zdá se, že rád recitujete romantické texty. Pročpak nehrajete divadlo?

TOM: Vidíte, to mne nenapadlo.

NATÁLIE: Měl byste to zkusit, máte vyložený talent pro role milovníků.

TOM: Myslíte? No, možné to je.

NATÁLIE: Tak to zkuste, milý příteli.

TOM: Natálie...!

NATÁLIE: Na shledanou.

Hudební motiv. Tom Cambell jen těžko skrývá svou radost, v ruce stále pistoli.

7. scéna Herec Tom

Zatímco se Tom vášnivě nechává unést svojí představou, vrací se náhle Bill. Couvá a křičí do zákulisí.

BILL: Že se nestydíš Franko... Taková žena! Takhle ji trápit!

Okamžitě k Billovi přiskakuje Tom, stále s revolverem v ruce.

BILL: Co se děje, Tome?

TOM: Dám se k divadlu.

BILL: Prosím?

TOM: Řekla mi, že mám talent.

BILL: Kdo?

TOM: Natálie.

BILL: Ty se s ní znáš?

TOM: Je to moje přítelkyně.

BILL: Proto tedy...!

TOM: Když mám talent, tak se nedá nic dělat.

BILL: Tome, nevím jestli je to až tak dobrý nápad. Jsi advokát, to je důstojné povolání. Ty nemůžeš někde dělat šaška, ztratíš vážnost a klientelu.

TOM: Stejně žádnou nemám.

BILL: A co tvá sbírka umakartu?

TOM: Jsem státní notář, pod penzí.

BILL: Pod penzí?

TOM: No právě.

BILL: Přesto, Tome, vzpamatuj se. Z notáře je jen krůček k nejvyššímu soudci.

TOM: Jsem zamilován.

BILL: Tome? Tome! Tome! Franko!

FRANKO: Co se do toho Bille pletete. Je to čistě záležitost moje a Miriam. Chápu, že se vám Miriam líbí, ale odcad' pocad'.

BILL: Tom se zamiloval.

TOM: Franko, příteli.

FRANKO: Tome?

TOM: Ano, bezhlavě a napořád. Ožením se.

FRANKO: Nevěděl jsem, že máš nějaké děvče.

TOM: Nevadí. My se ještě tak moc neznáme.

FRANKO: Jak dlouho se scházíte?

TOM: Dvakrát.

BILL: Tome, příteli, blahopřeji, tak to je láska na první pohled! Úžasné!

FRANKO: Jak se jmenuje? Znáš ji?

TOM: Natálie!

FRANKO: Ale to je hezké děvče. Ví o tom?

TOM: Nevím. Dám se k divadlu a pak budeme už jenom pořád spolu. Kde je ředitel divadla? *(Odchází.)*

BILL: Na první pohled! Ten má kliku! ... Zatraceně, dneska se měly poprvé objevit akcie První námořní. Jestli to Stuart propásl, tak ať si mě nepřeje. *(Strne.)*

GARSON: *(Přijde a obrátí se na Franka.)* Ještě sklenku, pane?

BILL a FRANKO:
Ne, děkuji.

GARSON: Něco se stalo, pane?

BILL: Na první pohled a já jen samé účty, akcie. *(Zavrtí hlavou a odchází.)*

GARSON: *(Nejprve se zvědavě ohlédne po Billovi, pak zpět k Frankovi.)* Pane?

FRANKO: Ne, ne, nic, Johnne, to je v pořádku. *(Garson na něj nevěřícně pohlédne.)*

GARSON: Znáám pana Franka dobře, opravdu velmi dobře. Je to takový usměvavý mladík, který má rád veselou společnost. Tentokrát jsem ho však nepoznával. Nevím, jestli se člověk může změnit jedním okamžikem, ale u pana Franka jsem cítil, že se tak právě stalo. Nevím, co se mu honilo hlavou, ale něco bylo ve vzduchu. Když jsem pak večer zavíral okno ve své mansardě, malátný opar kolem měsíce mi to jen potvrdil.

FRANKO: Děkuji, Johnne. *(Dá ruku na Johnovo rameno, teď je tímto činem zaskočen.)*

Setmí se a hodiny na věži odbijí dvanáct. Po dvanácté scéna setmí, hudba.

OBRAZ TŘETÍ

1. scéna U ředitele

Vpředu stojí Tom a recituje klasický Shakespearův monolog. Na praktikáblu uprostřed scény leží v sofa Donald vypadající jako Casanova. U jeho nohou sedí velký pes.

DONALD: Hledáte mne, Tome Cambelle?

TOM: Donalde, to je skvělé. Donalde, chci hrát divadlo.

DONALD: Ale!

TOM: Námitky nepřijímám. Chci hrát, hrát a hrát.

DONALD: Já nic neříkám.

TOM: Takže s tím mohu počítat.

DONALD: Jestli vám za to stojí.

TOM: Stojí! ... Jak vůbec můžete vědět...

DONALD: Že chcete k divadlu kvůli ženě? A proč se muži dávají k divadlu? Kvůli ženám! Ani já nejsem, bohužel, výjimkou.

TOM: Tak to se u mne pletete, příteli. Divadlo je pro mne poslání, které jsem v sobě celá léta nevědomky potlačoval. Dnes si již bez něho nedokáži život představit. Nechápu, jak jsem mohl být tak slepý. Dát slovům rozměr, lidem poselství, prostoru život, to je život!

DONALD: Dobrá, jak chcete. Já jenom, že divadlo, tak jako vše, co je spojené se slávou a veřejným uznáním, má i druhou tvář. Afektovanost, hysterie, závist a pletichy bohužel patří k této profesi, stejně jako láska. Být vámi, raději si zachovám trochu odstupu a nadhled. Ale co, však na to přijdete sám.

TOM: Jsem tedy přijat?

DONALD: Když chcete. Připravte si nějaký text a přijďte ve čtvrtek na zkoušku.

TOM: Děkuji, Donalde. *(Udělá krok a zase se vrátí.)* A nemějte obavy, jsem přece právník, a ten musí mít vždy jasnou hlavu a chladnou duši. Ještě jednou díky, Donalde. *(Odchází. Současně odchází i Franko.)*

DONALD: Sny a představy. Kdo by je neměl. Ony nás vrhají do prostoru a nutí dělat věci, které by nás jinak ani ve snu nenapadly. Toužíme po jejich naplnění, ale přejeme si skutečně, aby se staly skutečností? Dokážeme žít vlastní sny? Jsme opravdu tak silní?

Hudební motiv. Objeví se Natálie a sleduje Donalda.

2. scéna Proto jste se tedy rozvedla

Donalda pozorují Natálie a Andora.

DONALD: Dokážeme žít vlastní sny? Jsme skutečně tak silní? Zajímavá myšlenka, musím si ji poznamenat.

NATÁLIE: *(s pohledem upřeným na strnulého Donalda)* Tak proto jste se tedy rozvedla?

ANDORA: *(První slova slyšíme ze zákulisí. Poté přichází k Natálii s cigaretou a oprašovadlem.)* Samozřejmě to nebyl jediný důvod. Těch důvodů bylo mnohem více, různě se doplňovaly a stupňovaly můj neklid. A co bylo nejhorší, spal nahý a používal Chanell. Tato nemožná kombinace zvířecosti a konzervatismu mě dokázala rozlítit až k pláči.

NATÁLIE: Přišel mi vždycky takový milý. *(Dívá se na Donalda.)*

ANDORA: *(Oprašuje Donalada.)* Jak já ho milovala. Naštěstí je to už za mnou. Bohužel majetek, který mi tehdy Donald připsal, postupně ztratil svoji hodnotu a já jsem dnes takřka na dně. To od něj nebylo fér. *(Zatáhne za Donaldem závěs a pak se věnuje již jen Natálii.)* Ráda bych soudní spor oživila a celou záležitost revidovala. Bohužel, nemohu sehnat slušného právníka, který se vyzná v majetkových sporech. Nevíte, jaký je doktor Cambell? Vypadá poměrně sympaticky a schopně. Navíc se zdá, že je do vás zamilován.

NATÁLIE: Nevím, příliš ho neznám. Potřebovala jsem od něj cosi notářsky ověřit, ale pak jsem raději odešla.

ANDORA: Snad k vám nebyl hrubý.

NATÁLIE: To ne, ale ... neustále strílel z revolveru a pomrkvával levým okem.

ANDORA: Ti muži! V lásce to jsou věčné děti. Natálie, vy máte ale krásné lodičky! Kde jste je koupila? To je jistě Montana.

NATÁLIE: Ale ne, to jsou jenom takové řapky.

ANDORA: Ale jsou tak úžasné. A ohromě vám sluší... Máte už nějakého chlapce? *(lesbicky).*

Vstupuje Bill, rovná si kravatu, čistí kalhoty. Natálie je ráda, že někdo přerušil jejich hovor.

NATÁLIE: Dobrý den.

BILL: Dobrý den. Ale ne, dámy, to jste vy! Jsem rád, že vás potkávám, vaše herecké umění bylo okouzlující... Promiňte mi mou neupravenost. Byl jsem se projít městem a hra místního basketbalového družstva mne tak strhla, že jsem si zkrátka nemohl pomoci. Je to úžasná hra. *(Dribluje.)* Vlastně bych se vás rád zeptal na jednu takovou záležitost.

ANDORA: Jen do toho, pane McDowell.

BILL: Vy přece znáte dobře Miriam Karstenovou.

ANDORA: Samozřejmě!

BILL: Ona toho Franka doopravdy miluje?

ANDORA: To snad nemyslíte vážně, pane McDowell!

Vstoupí Miriam.

MIRIAM: Nazdar děvčata! Pane McDowell?

BILL: Říkejte mi Bille.

ANDORA: Tak my abychom snad šly. Drahoušku...

Hudební motiv. Andora s Natálií se přiblíží k Miriam, políbí ji a odejdou.

3. scéna Dopis

MIRIAM: Bille, jsem ráda, že vás vidím. Vůbec jsem vás nemohla najít.

BILL: Vy jste mě hledala?

MIRIAM: No, nebojte se, chtěla jsem se vás jenom zeptat, neviděl jste někde Franka? Je to přece váš přítel.

BILL: Ano.

MIRIAM: A kde?

BILL: Co?

MIRIAM: No, kde jste ho viděl?

BILL: Ale já ho neviděl!

MIRIAM: Tak proč mi říkáte, že jste ho viděl. Bille, co je to s vámi? Jste dneska všichni takoví divní.

BILL: Miriam!

MIRIAM: Nic mi neříkejte!

Bill jde k Miriam.

MIRIAM: Ne, to nesmíte, Bille.

BILL: Ale, Miriam.

MIRIAM: Franko není takový jak mi chcete namluvit. Je strašně hodný a něžný.

BILL: Ale...

MIRIAM: Vím, myslíte to se mnou dobře, ale mně nevadí, že jeho rodina kdysi pašovala obilí přes mexickou hranici... Ale stejně jste hodný. Škoda, že jste neviděl Franka, byl byste ještě hodnější. *(mazlivě)* No tak, Bille... *(změna tónu)* Tak pravdu ven, Bille.

BILL: Nevím. *(Užasle ji sleduje.)*

MIRIAM: Já jsem tak nešťastná. *(Odchází.)*

BILL: Bože, to je žena.

Hudební motiv či déšť.

BILL: Napíšu Miriam dopis. *(Hovoří, jakoby diktoval dopis. Na scéně se chvilku promenuje také anděl – Amor a pozoruje Billa. Vypadá to, že ho chce zasáhnout svými*

šípky. Uprostřed diktátu se v pozadí rozhrne závěs a za ním je Miriam píšící na stroji.) Miriam, vážená přítelkyně, byla jste úchvatná. Nemohl jsem z vás spustit oči. K ženám jsem poměrně lhostejný, preferuji spíše sport a burzovní makléřství, ale vy jste oslovila mé nejhluběji skryté hlubiny... To je asi hloupé... Miriam! Mohu vám tak říkat? ... A co teď? Miriam, nemám slov. Skvělé, úchvatné, famózní. Dostala jste mne, a to jsem divadlo nikdy neměl rád. Vlastně měl, ale pochopil jsem to až nyní. Už když jsem vás poprvé uviděl, *(Objevuje se Miriam coby písárka v pozadí.)* energie, která z vás zářila, mne dokonale zmátla. K ženám jsem poměrně lhostejný, raději hraju tenis nebo plavu, ale dnes vidím, že můj život byl jen stínem skutečného života. Už chápu, proč se mi vždycky dařilo na burze, proč se mi peníze odevšad jen hrnuly. Abych vás učinil šťastnou. Abychom založili rodinu a spokojeně spolu žili v bílém světlém domě uprostřed zeleně. Pro vás a tuto představu jsem schopen obětovat cokoliv, i svou sennou rýmu. Klidně budu nadosmrti žít v pylovém astmatu, jen když vy po mém boku a naše děti u našich nohou... Staňte se mou ženou. Tak.

Miriam místo psaní na stroji plynule přejde ve hru na klavír. Stejný hudební motiv se ozve i z reproduktorů. Miriam vbíhá náhle na scénu.

MIRIAM: Málem jsem zapoměla, chvíli poté, co jste odpoledne odešel s panem doktorem, volal jakýsi pan Stuart a velmi naléhavě vás sháněl. Mám vám prý říci, že První námořní se potápí.

BILL: Výborně! *(Zajásá, vášnivě obejmě Miriam, zavýskne a odbíhá. Ještě se otočí a volá.)* Děkuji.

MIRIAM: *(Stojí jako opařená, pak se oklepe, usměje, poskočí.)* Zajímavý člověk. *(Odchází.)*

Hudba, tma.

4. scéna Poslání

Tom odchytí Billa.

TOM: To jsem rád, že tě vidím, člověče. Já vůbec nemůžu spát. Pořád na to musím myslet.

BILL: Na Natálii?

TOM: Na divadlo. Víš, najednou mám pocit, že je všechno jasné. Možná to je hloupost, ale podvědomě si říkám, to je ono. Všechno tomu nasvědčuje. Proč si třeba myslíš, že jsem se naučil střílet.

BILL: Asi tě to baví.

TOM: To jsem si také myslel, ale je to jinak. Prostě proto, abych byl připraven až mi někdo nabídne roli detektiva, kovboje nebo desperáta. Proto jsem, stále nemohl najít to správné povolání.

BILL: Abys mohl hrát v hollywoodských limonádách povaleče?

TOM: Bille! Přece, aby mě nic nevázalo a já mohl v klidu odejít k divadlu. Proto jsem také neměl moc štěstí v lásce.

BILL: Já jsem myslel, že je to amatérský soubor.

TOM: Začátek, Bille, začátek. *(Zasněně hledí na budoucnost, Bill se ji pokouší vidět také. Začne hrát romantická hudba plná optimismu. Tma.)*

5. scéna Kočička

NATÁLIE: *(Volá do tmy.)* Čičí, čičí. Macku, Macíčku, kde jsi? No pocem, Macíku, no malej. Co tady takhle běháš, když zmokneš. Pocem. Takhle hezky.

BILL: *(Volá též do tmy.)* To je váš kocourek?

Světlo. Leknou se navzájem.

NATÁLIE: Dobrý den..., málem jsem se vás lekla.

BILL: Jsem rád, že vás vidím. Dnes je úžasný den. *(Jakoby pro sebe a spiklenecky)*

NATÁLIE: Vždyť prší!

BILL: No právě, musím rychle k řece. Mám řeky hrozně rád, ale za bouřky jsem ještě žádnou neviděl. Konec konců u nás v Texasu si na řeky můžeme tak akorát hrát.

NATÁLIE: Tak vy jste z Texasu.

BILL: Znáte Texas?

NATÁLIE: Kdepak. Jenom z filmů.

BILL: Měla byste ho poznat in natura. Je to možná trochu drsný kraj, ale lišky tam mají dobré srdce. Možná se míň smějí než zde, ale víte, že se na ně můžete spolehnout.

NATÁLIE: A co děláte tady?

BILL: Tak, podívat se. Rád cestuji a navíc tady bydlí Tom. Na univerzitě jsme byli nejlepší kamarádi. Líbíte se mu.

NATÁLIE: Podívejte, už přestalo pršet.

BILL: No a.

NATÁLIE: Nevím.

BILL: Tak to možná víte víc, než si myslíte.

NATÁLIE: Vy máte děvče?

BILL: ... Nešla byste se se mnou projít k řece?

NATÁLIE: Nemůžu.

BILL: Na shledanou. *(Vrtí hlavou.)*

Bill odchází. Natálie ho doběhne a zavěsí se do něho.

BILL: *(Spokojeně se otočí, usměje se na Amora, který již zamířil šíp.)* Na shledanou.

AMOR: *Překvapeně povoluje tětivu svého luku. Když se vzpaťmatuje, Bill s Natálií jsou již pryč. Vystřelí tedy šíp trochu našťvaně jen tak naslepo.*

Hudební motiv či zvuk pružinky.

6. scéna Telefon

Na scénu vstupuje zmatený Franko s šípem v zádech.

FRANKO: To je teda situace. Najednou tolik lásky a nikde nikdo... *(Točí se za šípem.)* Halóóó, halóóó... halóóó...

ANDORA: Haló!

FRANKO: Halóóó? Kdo je tam?

ANDORA: Tady Andora. Kdo volá?

FRANKO: Neznámý ctitel.

ANDORA: Neznám žádného neznámého ctitele. Co chcete?

FRANKO: Blahopřát vám k představení. Myslel jsem, že by vás to potěšilo.

ANDORA: Tak vy jste mne viděl hrát. A kdypak?

FRANKO: Dnes večer. Výborná hra, výborní herci. Snad jen konspice trochu vázla. Každopádně blahopřeji. Hlavně vy jste mne zaujala.

ANDORA: Nepovídejte.

FRANKO: Vždycky když jste se mi podívala do očí, ztratil jsem řeč.

ANDORA: Vy jste mluvil.

FRANKO: Nemluvil, ale kdybych mluvil.

ANDORA: To nic, já se vám zase nedívala do očí.

FRANKO: To mi neříkejte, jednoznačně jsem pozoroval vaše zorničky. Dokonce se rozšiřovaly.

ANDORA: Máte bujnou fantazii.

FRANKO: Zanechme hloupých předeher, chci vás.

ANDORA: A už vím, kdo jste. Vy jste tajný milenec Miriam.

FRANKO: Jak to víte?

ANDORA: My, fatální ženy, víme vše.

FRANKO: Vy jste Španělka! To je úžasné! Stranou rodné Evropy se tedy setkáváme. Castilie, Valencia, hrdé město po staletí vzdorující barbarským nájezdníkům.

ANDORA: Pocházím z Andory.

FRANKO: Andora, tedy. Ten úžasný bezcelní ráj. Máte doufám státní občanství té romantické země.

ANDORA: Samozřejmě, i když Andora je mé umělecké jméno. Jinak se jmenuji Françoise de Boadoré.

FRANKO: Modrá krev!

ANDORA: Pokud vím tak rudá, nepotrpím si na aristokratická privilegia své rodiny.

FRANKO: Tuším, že spolu dokážeme velké věci. Chci smísit svou krev s vaší a zbavit ji této rodinné tíhy.

ANDORA: *(Jde k němu a dá mu facku.)* Nejsem chudokrevná.

FRANKO: Nechápete umění letmého verše, nevádí. Budme racionální. Letadlo odlétá v šest. V pět vás čekám u srubu Jacka Medvěda. Doufám, že nemáte nic proti Delta Airlines, samozřejmě první třída.

ANDORA: Zkuste být ještě realističtější. Nikam s vámi neletím.

FRANKO: Tak vás unesu. Kde bydlíte?

ANDORA: Unesete?
FRANKO: Samozřejmě.

ANDORA: Ocean View 24, druhá vila zprava, první patro, okno do zahrady, žebřík je v altánku.

GARSON: (*Odkládá telefon.*) Promiňte, madam, nestihl jsem si adresu poznamenat. Mohl bych vás poprosit ještě jednou?

ANDORA: Ocean View 24, druhá vila zprava, první patro, okno do zahrady, žebřík je v altánku.

GARSON: Děkuji.

Tma a ticho.

HLAS MIRIAM:

Co se to děje? Mám neblahou předtuchu... Něco se stane, něco se bude dít... Mám strach. Franko!

Hudba.

OBRAZ ČTVRTÝ

1. scéna Sebevražda

TOM: Podváděl jsem... Defraudoval jsem, lhal jsem, pomlouval, využíval, zneužíval... pil. (*Sáhne do náprsní kapsy a přihne si z placatice.*) Ze všeho jsem měl požitek... Čím vším jsem byl, tím byl jsem rád. Bídák, lump, rybář... Už jenom mrtvola tu chybí. (*Mávne rukou a opět si sáhne do náprsní kapsy. Ruka mu tam zůstane, oči se tázavě podívají a ruka pomalu vytáhne revolver. Prohlíží si ho. Usměje se.*) S tlumičem...? (*Chvilku zírá před sebe a pak znovu na revolver. Hlaveně si přistrčí k spánku.*) Najdou mě ležet v tratolišti krve. Srdce jejich se ustrnou a odpustí mi... Nesnáším krev, mám novou košili... (*Hlaveně si přistrčí ke spánku.*)

Zhasne světlo. Chvilka ticha a pak rána.

2. scéna Tanec nad mrtvým

Světlo. Na zemi leží Tom. Přibíhají Andora, Natálie a Miriam a v šatečkách pláčí nad mrtvolou Toma. Hraje ragtime (Ry Cooder) a oni přecházejí z pláče k tanci. Náhle vstupuje Bill.

3. scéna Franko zmizel

BILL: Franko zmizel!

MIRIAM: Ne!

DONALD: Takže máme zase po zkoušce. Člověče, co vás to napadlo sem takhle vlítnout, už to tak hezky šlapalo. Taková krásná tragédie.

MIRIAM: Ne!

BILL: Franko je náš přítel a když zmizel, nemůžeme to přece nechat jen tak. Od rána ho všichni hledají a není vyloučeno, že zmizel už večer.

MIRIAM: Ne!

GARSON: (*Vstoupí.*) Volala jste mne, madam?

MIRIAM: Ne!

Garson zase zmizí. Donald utěšuje Miriam. Bill mu ji vytrhne za ruku a utěšuje ji sám.

TOM: Já myslím, že se každou chvilku ukáže a společně se tomu zasmějeme. Večer jsem ho viděl na procházce u Ocean View. Díval se na moře.

MIRIAM: Mluvil jste s ním?

TOM: Nemluvil, vypadal tak démonicky, že jsem ho nechtěl rušit, ale vyfotil jsem si ho.

DONALD: Můžu se podívat? Dobrá fotka. Čím jste fotil?

TOM: Čtyřstovka Illford, šedesátinou na dva osm.

DONALD: Krásná kresba. To je Nikon?

TOM: Pentax K 1000.

NATÁLIE: Myslím, že se tomu opravdu ještě zasmějeme a Franko nejvíc.

ANDORA: Nezasměje. Odletěl do Evropy.

MIRIAM: Ne!

GARSON: Volala jste mne, madam? (*Je ignorován.*)

TOM: Do Evropy? Co tam. Pokud vím je velmi obtížné se tam žít. Supermarkety tam mají neuvěřitelně malé.

ANDORA: Měl nějaké plány s Andorou.

MIRIAM: Ale to jsi přece ty... Tys ho svedla! Chudák Francík... Ty jsi tak zlá.

ANDORA: Já? To nemyslíš vážně. Měla bys mi spíš poděkovat a toho svého Francíka si lépe hlídat.

MIRIAM: Proč to říkáš? On je přece takový slabý a bezelstný.

ANDORA: No když myslíš...

MIRIAM: (*Usedavě se rozpláče.*) Ty jsi tak zlá, Andorko.

BILL: Jestliže Franko odjel, byla to jistě jeho vůle. Pravděpodobně ho k tomu vedly obchody. Situace na burze je v poslední době opravdu nepřehledná.

DONALD: Měli bychom pokračovat ve zkoušce, tak je to. Premiéra se blíží.

TOM: Natálie, neplačte.

NATÁLIE: Ale já nepláču. To pláče Miriam.

TOM: Jsem tak dezorientován. Koupil jsem na dnes večer lístky do kina, nechtěla byste jít se mnou?

NATÁLIE: Raději by snad měla jít Miriam, aby se rozptýlila.

TOM: Dobrý nápad, co říkáte, Donalde. Tady máte lístky a buďte k Miriam pozorný. A co my, Natálie?

ANDORA: Nechápu, proč by měl zrovna můj bývalý manžel dělat Miriam garde. Donalde uvaž své společenské postavení.

DONALD: Klid, drahá, mysli na svou hladkou tvář. Stejně mám pocit, že Frankovo zmizení s tebou nějak souvisí. Franko měl vždycky zvláštní vášeň pro nervní ženy.

MIRIAM: No, dovolte.

BILL: Tak se nehádejte. Rád Miriam do kina doprovodím.

MIRIAM: *(v pláči)* Já nechci do kina.

TOM: Tak to bychom mohli jít my, co říkáte, Natálie.

NATÁLIE: Slíbila jsem Billovi, že s ním půjdu k řece.

TOM: Bille, my dva jsme spolu skončili. To jste nemusela, Natálie. *(Odchází.)*

MIRIAM: Franko!

Hudba. Tma.

GARSON: Ale madam, mladý pán přece odjel.

Miriam se zhroutlí Garsonovi do náruče, ten ji vleče pryč.

DONALD: Zkoušet bychom měli, tak je to. Zkoušet. Tato lehkomyšlnost se nám vymstí. Uvidíte.

Hudební motiv.

4. scéna Režiséři

Garson přemýšlivě prochází po scéně. Garson s Amorem přináší lodku doprostřed jeviště.

DONALD: Johne...

GARSON: Ano, pane.

DONALD: Proč vy vlastně s námi nehrajete divadlo?

GARSON: Promiňte, pane, ale já raději režíruji.

DONALD: Vy, Johne?

Garson pokrčí rameny, Donald se usměje, zakroutlí hlavou a odchází dobře pobaven. Tma, hudba.

5. scéna Na loďce

Hraje hudba a pozvolně se rozsvěcuje. Na scéně je loď a v ní Bill s Natálií. Natálie bidluje, Bill cáká nohou ve vodě.

NATÁLIE: Slyšel jste?

BILL: To byl hrom.

NATÁLIE: Třeba bude zase bouřka.

BILL: Jo jo, je tady hezky. Líbí se mi u vás. Hlavně lidé, jste tady všichni takoví veselí.

NATÁLIE: Myslíte?

BILL: Ne, opravdu, život tady má skutečně smysl. Cítím, jak tady všichni neustále o něco usilujete. Nikdy se nespojujete s tím, co je.

NATÁLIE: Já nevím, ale...

BILL: Třeba to divadlo. Máte svoji práci, své obyčejné starosti a přesto hrajete divadlo.

NATÁLIE: Myslím, že si to trochu idealizujete.

BILL: Slyšíte, žáby. To je koncert.

NATÁLIE: Nemohla jsem uvěřit, že je bankéř. Je tak jiný.

BILL: Hloupé, že? Donedávna mi to vůbec nepřišlo. Zdálo se mi, že mám velmi zajímavou práci a nic jiného mě téměř nezajímalo, ale teď vidím, jakou jsem dělal chybu.

NATÁLIE: Proboha, jak si může něco takového myslet.

BILL: Chtěl bych být jako vy. Plný energie, síly a touhy dokázat velké věci.

NATÁLIE: Ještě jsem nepotkala muže, který by měl takový jas v očích jako on.

BILL: Poslouchal jsem v kavárně Toma s Frankem a vůbec jsem jim nerozuměl. Snažili se pochopit jednání různých lidí, zkoumali ho z různých stran, nacházeli řešení.

NATÁLIE: V očích se mu zase tak hezky posmutněle zalesklo. Proč ho vlastně tak pozoruji a proč zase přemýšlím o tom, co dělám? Chtěla bych tančit, když se mi tančit chce, milovat, když mám někoho ráda. Tak jako on, nepřemýšlet, jednat, žít.

BILL: Abych se přiznal, moc jsem o svém životě dosud nepřemýšlel.

NATÁLIE: Šťastný to muž.

BILL: Omezenější.

NATÁLIE: Nechme toho. Pojd'te mi raději pomoci.

BILL: To je vaše loďka?

NATÁLIE: Nebojte se, vrátíme ji.

Mění si místa v loďce. Bill bidluje, Natálie se cáchá ve vodě. Přichází Tom. Je na výletě, pohvizduje si, rozhlíží se. Spatří loďku a překvapeně zírá.

6. scéna Franko se vrátil

Do sálu nenuceně vstoupí Franko s jedním šípem v zádech, usmívá se a klaní.

NATÁLIE a BILL:

Franko se vrátil! Franko! *(Běží k Frankovi a podávají mu ruce.)*

MIRIAM: Ahó! My se budeme brát!

NATÁLIE: Miriam! Je to pravda?

BILL: *(dvouhlasně s Natálií)* Franko! Je to pravda?

MIRIAM: Bude!

TOM: *(Zanechává golfu a pozoruje krajinu, jakoby se ho děj netýkal.)*

BILL: Tome!

TOM: Ahoj, Billy.

BILL: Byl jsem na řece, Tome. Je to úžasné, nikdy jsem nic podobného nezažil.

TOM: Já vím.

BILL: A Franko se vrátil.

TOM: Já vím.

MIRIAM: My se budeme brát.

TOM: Já vím.

MIRIAM: Franko mě požádal o ruku.

ANDORA: *Vstoupí.)* Opravdu Franko?

FRANKO: Už je to tak. Vlastně je to zvláštní příběh, příběh plný duševních zmatků a náhlých objasnění.

NATÁLIE: Vyprávějte nám o své cestě, prosím.

FRANKO: Prosím, přátelé. *(Usedá do křesla a vypráví, zatímco ostatní jej obestupují, usedají na zem a poslouchají. Miriam a Natálie se drží za ruce, Miriam visí pohledem na Frankovi, Natálie pozoruje Billa a Bill se postupně jaksi zasní a nevnímá.)* Vydal jsem se do Evropy. Byl už takový den, kdy člověk musí vyrazit. Stmívalo se a nebeská souhvězdí osvětlovala les i řeku. Chvilku jsem u ní stál a pak jsem prostě udělal krok a po něm další.

MIRIAM: Přivezl mi prstýnek a náušnice a lišku a parfém.

FRANKO: Evropa je krásná země. Jenom těch měst, to kdybyste viděli. A samé staré domy, staré knihy, staré tisky, staré mravy, no, stará Evropa.

TOM: *(účastně)* To musí být strašné.

FRANKO: Řeknu ti jedno, Tome, chvíli jsem byl skutečně na dně. Můj cadillac se nedal nikde zaparkovat, kontakty, které jsem měl, se zpretrhaly. Ale pak jsem si řekl, když tady dokáží žít jiní, dokáží to také. A nakonec to byl ten nejkrásnější den, jaký jsem kdy prožil. *(Všichni se na něj podívají, on se zasní a po něm i ostatní. Pauza.)* Je to zvláštní přátelé, ale zjistil jsem, že člověk nemusí jezdit do světa, aby našel své štěstí. Často je někde nablízku a my ho pro samé sny ani nevidíme. Miriam mi byla vždycky sympatická a těch pár chyb, kvůli kterým jsem se přece jen držel stranou, starostlivost, mateřskost, kuchařské umění..., dnes naopak oceňuji jako klady. Nakonec každý má své chyby a právě ony jsou kořením lidské povahy.

TOM: Franko, já tě nepoznávám.

MIRIAM: A na svatební cestu pojedeme do Tibetu.

FRANKO: Do Tibetu?

MIRIAM: Je to takové exotické! Jsou tam draci!

FRANKO: Draci?

MIRIAM: A spousta mnichů. Červených, šedých, bílých...

FRANKO: Tak tedy do Tibetu. Přátelé, jedeme do Tibetu, nepřidáte se někdo k nám?

BILL: Odjíždím na sever. S psím spřežením projedu ledové pláně Klondiku.

VŠICHNI: Prosím?

BILL: Odjíždím na sever. S psím spřežením projedu ledové pláně Klondiku.

Hudební motiv.

7. scéna Bill odjíždí

Vstupuje Donald. Nenápadně se objevují také Garson s Amorem. Garson spravuje Amorovi luk a pozorují dění. Donald se zapojuje do hovoru.

DONALD: Rozhodl jsem se, že rozpustím soubor. *(Čeká na reakci.)*

MIRIAM: My se budeme brát. Franko mě požádal o ruku.

FRANKO: Když to dokázali jiní, dokáží to také.

ANDORA: Natálko, zlatíčko, už máte chlapce?

NATÁLIE: *(Soustředěná na Billa)* V očích se mu zase tak hezky zalesklo.

MIRIAM: Pojedeme do Tibetu. Jsou tam mniši, hory a draci.

FRANKO: Přátelé, jedeme do Tibetu, nepřidáte se někdo k nám?

ANDORA: Natálko, zlatíčko, už máte chlapce?

NATÁLIE: Děkuji za pozvání, ale raději bych zůstala.

DONALD: Anebo ne, ono už to nějak dopadne.

MIRIAM: My se budeme brát.

FRANKO: Když to dokázali jiní, dokáží to také.

TOM: Bille, ... Bille, ty máš Natálii rád, vid'?

BILL: Nic se nestalo.

TOM: Ale víš, že na tobě může nechat oči?

BILL: Opravdu se nic nestalo.

TOM: Bille, co je s tebou? Vždyť o tom jsi přece snil.

BILL: Co já vím?

TOM: Neříkej, že nevíš o čem mluvím.

BILL: Mě nikdy nic nenapadne. To je hrůza.

FRANKO: Jste přece úspěšný bankéř, co byste chtěl víc.

BILL: Bankéř. To je tady kdekdo. Víte, Franko, já bych chtěl být jako vy. Umět pořádně žít, pouštět se do vzrušujících dobrodružství, zažívat sexuální revoluce.

TOM: Kdo tady zažívá sexuální revoluci?

BILL: Já bych chtěl.

NATÁLIE: A co si pod tím představujete?

BILL: Přesnou představu nemám, ale zní to tak zajímavě...

ANDORA: To je určitě dobrý nápad, všechny nás to uvolní.

TOM: Skvělé.

BILL: Tome!

TOM: Bille!

BILL: Nepůjdeš se mnou?

TOM: Ani ne. Právě jsem začal divadelní kariéru a myslím,

že nemám času nazbyt. Rád bych, aby si mě svět zapamatoval ještě jako mladíka.

BILL: Tak nic, mějte se tady moc hezky a já teda jdu.

TOM: Drž se, Bille.

BILL: Chcete něco přivést?

ANDORA: Zlato!

MIRIAM: Eskymáky!

NATÁLIE: Hlavně se vrať, Bille.

BILL: Nebo že bych tady raději zůstal?

NATÁLIE: Jdi a vrať se, Bille.

MIRIAM: Pane Bill, počkejte, já na to úplně zapoměla. Odpoledne zase volal z Davosu pan Stuart. Byl hrozně utrápený. Mám vám prý vyřídit, že se První námořní potopila. Čeká na další instrukce...

FRANKO: Něco vážného?

BILL: (*Usměje se.*) Naopak.

MIRIAM: Ale ten pan Stuart působil opravdu velmi utrápeně.

BILL: To je v pořádku, přátelé. Právě se mi podařilo dočista ovládnout trh s námořní dopravou.

FRANKO: Úžasné...! A to mi ještě stále chcete tvrdit, že jste nudný a neschopný a že váš život nestojí za nic.

BILL: Ale, Franko, to s tím přece nesouvisí.

MIRIAM: Nechtěl byste s námi hrát divadlo?

BILL: Myslím, že musím odjet.

TOM: Aljaška! Tak tebe to neopustilo?

BILL: Jedu domů, Tome, do Texasu.

TOM: Z čeho máš strach?

BILL: Můj život je jiný než váš. Musím odjet.

Všichni strnou a hledí za odcházejícím Billem. Jen Natálie upírá zraky do země.

8. scéna Bouřka

Po chvílce vstane Garson, buřinku v ruce. Podívá se na Natálii, pak přejde doprostřed sálu, gestem ruky zintimní světlo na pouhý kužel.

GARSON: (*významně*) Zapomněl si tady bouřku.

NATÁLIE: Bille!

Tma, hrom, déšť, hudba.

K o n e c

DRAMATURGICKÝ PENDANT

KE HŘE JIŘÍHO MACKA

OTÁZKY NAVIGACE

(ambientní psychodrama)

Jedná se o autorský text napsaný zevnitř souboru FILTRÉ, pro který byl také určen.

Volněji ho můžeme zařadit do ranku dramatu, která nezastírají, že se pohybují v umělém (záměrně stvořeném) světě, ale zároveň si s tímto umělým světem pohrávají ve smyslu pokusu odhalit chování homo sapiens sapiens v jeho časoprostoru.

1) S takto stvořeným světem si **Otázky navigace** navíc pohrávají i v rovině divadla na divadle, které do zkoumaného chování vnáší další rozměr. Dále nabízejí lehký nadhled, byť povytce v rovině humoru slovního, vyjma postavy Garsona a reakcí na něho. S tím souvisí i občasné zdivadelnění nebo obnažení divadelnosti. Občasné píše proto, že nelze zcela vsadit ani na záměrné strukturování textu, ani na pouhou náhodnost a nezáměrnost, kdy zaujetí tématem podvědomě nabízí situace pro zkoumané životní projevy. Text sám i možné jevištní provedení, naznačené ve scénických poznámkách (též sama inscenace souboru FILTRÉ před osmi lety), se nachází na velmi měkké hranici mezi smyšlenou a možnou realitou, mezi vážným a posměšným, mezi znevažováním lidského usilování a adorací člověčích slabostí a poklesků. Pravda však je, že poslední třetina textu je poněkud nepřehledná, až matoucí, a pokud mne paměť neklame, pokles byl zřetelný i při realizaci na jevišti.

2) Ke sdělení textu využívá typovost postav, ne nepodobnou principu commedie dell'arte (bankéř, dobrodruh, notář, etc.), dále principu mluvících jmen (Andora, Garson, Amor), ale i nové typovosti TýVý seriálů, takže ustavuje současné *archetypy*, i když takto napsáno se může zdát, že jde o protimluv. Žádná postava, žádný typ se zde však nevyskytuje v krystalické podobě, ale je výsledkem prolnutí více prvků rozličné typovosti.

3) Dále zde máte titulní list, který sám o sobě, oproti jiným hrám (autorským i tzv. klasickým), obsahuje nezanedbatelnou sumu informací. Dokonce vám nabízí základní východiska tematická a interpretační - výkladová, tedy jak na text pohlížet, jak jej vnímat, a třeba i jak jej realizovat. Přesně řečeno, pokud si text vyberete, princip realizace v duchu poetiky vašeho souboru je záležitostí jen a jen vaší, ale nabídnutá pevná vodítka byste v základním dramaturgickém rozkrytí pominout neměli, ať už se vydáte jakoukoli cestou.

4) O významové typovosti dramatických postav, a tedy o návodu jak strukturovat dramatickou osobu: dramatická postava (textová) + herecká postava (tělesné a další dispozice toho kterého herce) = dramatická osoba (viditelná a slyšitelná na jevišti), byla řeč výše. Dále podotýkám, že tyto osoby pak mezi sebou, přes motivy obsažené v textu, vstupují do vztahů a jednájí slovem a tělem v časoprostorové akci (mizanscéně) v jistém tempu a rytmu, takže pro nás diváky vznikne představení, z něhož by mělo vyplynout oč a proč se hraje. Tedy téma a postoj či názor interpretů k tomuto tématu. Ne odpovědi k tématu, ale otázky k tématu. Omlouvám se, ale považuji za nutné občas tyto *samozřejmosti* připomenout, neboť pro tytéž *samozřejmosti* se na ně zcela samozřejmě zapomíná.

5) Pojem OTÁZKY v názvu je jasný, ale pojem NAVIGACE už nabývá metaforických podob. Principiálně jde o vedení lodě, auta, letadla, ale i *člověka* z výchozího bodu po určených tratích do cíle. Jenže už v téže chvíli se navigování - vedení po vámi určené trati srazí se svobodnou vůlí člověka, s jeho konkrétní realitou a sny, srazí se s jeho orientací duchovní i fyzickou (o tom text mnohé naznačuje). Nehledě na to, že pojem navigace má kořen v řeckém *naus* a latinském *navis*, což značí loď. A odtud je už jeden malý krůček k lodi Cháronově přes řeku Styx, neboť smrt nemusí být nutně fyzická, ale duchovní, což je

horší. Dále pak staroslovanská Náva - záhrobí a návní kůstka, tj. proč umíráme. To vše vás obloukem stočí k tématu v textu naznačenému: odkud plujeme a kam, jak a proč plujeme. Ano, i tento obrazný manuál nabízené *navigace* byste měli akceptovat, aspoň v prvotní rozvaze s přihlédnutím, co která z postav chce, jak to chce, jak toho - a zda - dosáhne. Ne nadarmo začíná prolog písní Natálie (ženy elegantní - chic) o řece a paroplavbě. Ne nadarmo se do golfového zápasu zanoří příď lodě s dobrodruhem Frankem na palubě. Ne nadarmo se bankéři Billovi v konci hry podaří ovládnout trh s námořní dopravou. A naposledy, ne nadarmo pochází Bill z Texasu, kde si o řekách nechávají tak akorát zdát. O tom všem můžete, ale také nemusíte hrát. Ba dokonce hrát pouze o těchto významech a jejich smyslu by nebylo vůbec zajímavé, snadné a vhodné, avšak opomenout tyto motivy nelze. I když nebudou nijak vypíchnuty, budou ve vás uloženy, a tedy latentně přítomny i v představení. A ovládnutí jakéhokoli trhu je cosi, co je hodno zkoumání jako životní projev nezanedbatelné většiny obyvatel našeho starého dobrého glóbu, i Glóbu skvělého pobudy Williho Perotřase.

6) Podtitul hry není schválností či pseudovědeckým ornamentem, ale zásadní kódovací knihou. AMBIENTNÍ je hudební pojem vycházející z rocku v konci let sedmdesátých. Jedná se o zvukové **kompozice** spíše pomalé a především **echované**, které se využívají jako zdánlivě neutrální pozadí určitých sociálních prostředí. Od supermarketů a letišť přes galerie a kavárny až k domácímu prostředí. Jedná se o estetizovaný šum, který vás má naladit, abyste nakupovali, nerozčílovali se na byrokraty a doma třeba relaxovali. Nejde o návod hudebního plánu inscenace (i když tuto hudbu použít můžete), ale o svého druhu partituru sestrojení textu **Otázky navigace**, a dále, či především, o *upřesnění* pojmu následujícího, který se váže k chování živočichů rodu homo sapiens sapiens, a které si tato hra především vytkla za úkol zkoumat.

7) PSYCHODRAMA, jak sám název napovídá, spojuje klinickou psychologii s prostředky divadla, které umožňují vytvořit umělý svět. Prostě přes kouzelné *jako* nastavit nové prvky navigace, kdy je všechno možné jak v umění, tak ve vědě. Psychodrama principiálně náleží k léčbě skupinovou psychoterapií a je založené na hraní *rolí*. Tím je dána šance, že u léčených subjektů dojde k poznání či uvědomění si kon iktů směrem k okolí, nebo k vnitřnímu *já*. Ve výsledku by se mělo dospět ke smíření a odreagování se bez ublížení komukoli, tedy i svému *já*. Zakladatelem léčby a zároveň diagnostiky je Jakob Levi Moreno americký psycholog. Vycházel z Freudovy herní teorie nazvané *Kdo přežije*, která směřuje ke katarzi - očistění pacienta. Hle, opět divadelní pojem ze zlatých časů řeckých.

Nuže, těchto sedm bodů by pro možné inscenátory mělo být knihou kódů, která jim umožní (doufám) přečíst si jinýma očima **Otázky navigace**, neboť vnímat text jako záležitost neobvyklé, groteskní, či snad absurdní konverzace, by bylo omylné. Opravdu je v něm zakotvena upřímná snaha zkoumat životní projevy člověka v jeho vlastním prostředí. Podotýkám, že upřímná ještě automaticky neznamená povedená. Ale AS tento text uveřejňuje nejen jako zástupce jistého dramatického proudu, ale i proto, že skýtá šanci podívat se na sebe poněkud odlišným prismaem, než nabízejí jiné žánry. Zajisté, i zde je příběh (velmi volný) nositelem vztahů a událostí, ale není primární. Je, jak již řečeno, pouhým nosičem. Stejně jako hlas je pouhým nosičem zvuků, které strukturovány vytvářejí slova a ta jisté sdělení. Stejně jako jsou konkrétní slova pouhým nosičem vnitřních záměrů, chtění, motivů a snů, které je pod nimi ukryto, a směřují k jednání. Je snad ale zřejmé, že každý nosič musí být přesný v tom, oč usiluje a jak o to usiluje! V životě stejně jako na divadle, které je stylizovaným, záměrným znakovým obrazem života, abychom si poznáním a především zábleskem pochopení uvědomili to, co nám v životě - zamlženo okolnostmi i naším nitrem - často uniká.

Dalším důležitým bodem při přípravě inscenace bude *scénografické* řešení v kostýmu i výpravě, neboť máte text záměrně stylizovaný jak pro obsah sdělení, tak pro poetiku

souboru FILTRÉ. Postavy se s velkou pravděpodobností budou vzpírat výtvarné unifikaci či přílišnému zjednodušení, nehledě na to, že byste divákům zkomplikovali vnímání a sobě možnost vést s nimi dialog. Výprava se může pohybovat od kulís přes mobiliář směrem k realismu, symbolismu, pouhému náznaku a až k černému prostoru, ve kterém hrát je nejtěžší, nejobtížnější. Každý vámi zvolený scénografický prvek však bude ovlivňovat jednání dramatických osob ve významu, a naopak jejich navazování vztahu k výpravě a pohyb v ní bude ovlivňovat, určovat smysl sdělovaných významů.

To by stačilo, a teď několik konkrétních poznámek k textu. Dovolím si upozornit, že jde o části za celek, takže to nejsou jediné situace hodné pozornosti, ale snad ty nejzřejmější příklady. Dopředu podotýkám, že poznámky jdou v soulase s textem, ale vy si se situacemi můžete pohrávat jak libo až do fáze, že téma, a tedy i situace, obrátíte zcela naruby. Oprávnění, proč tak činíte, by pak ale mělo poskytnout inscenační řešení.

Obraz první - 3. scéna: autor přes postavy a jejich téma si pohrává s kýčem, s proměnou estetických norem, k čemuž využívá umakart. Kýč (nápodoba skutečnosti) zde není jen pouhým vtipem, ale je svázán se zkoumáním životních projevů živočichů - lidí. Je to malý úsek, na který navazuje žertování o blahobytném životě, který si paradoxně může dopřát to nejhorší: umakart. Jistě, můžete oněch pár vět prezentovat jako slovní humor, ale na to si můžete vzít jiný text. To, jak se Bill a Tom budou vztahovat k umakartu a vzájemně reagovat na své projevy, sdělí divákům, oč vám jde, proč jste si tento text vybrali. Ve 4. scéně jde v podstatě o totéž, o pokleslé hudební motivy a z nich vyplývající zažitou konvenciálnost, která falešně označuje realitu a svádí nás slyšet to, co chceme, a ne to, co bychom měli: jak pro sebe, tak pro partnera.

Obraz druhý: - 1. scéna je pohrávání si s tématem přes golf a lodě a tedy i plavbu, a zároveň jde o pohrávání si s prostorem - kam že se dále vydají. Pohrávání je dvojí, místní a hudební, přes názvy z tohoto žánru, což není náhodné, neboť rozhovorem a rozhodnutím jít se dostáváme do 2. scény, která je divadlem na divadle. To znamená umělým světem na druhou, včetně všech významů a konotací, včetně estetických, které k tomuto výrazovému prostředku patří. Jen upozorňuji, že každý text nebo inscenace, které používají princip divadla na divadle, jím pokaždé označují, sdělují cosi jiného. 4. scéna může být v dopadu děsivá, neboť do značné míry ukazuje, co očekáváme od partnera, podle jakých kritérií si také partnery volíme, atd. Zrcadlem za druhou stranu je Frank v 5. scéně, jeho reakce na ženy, do čehož se pak zapletou všichni ostatní. Zde pozor na srozumitelnost situace a situací vůbec až do konce obrazu, pozor na jevištní artikulaci situací (tím nejsou míněny repliky, ale především režie a organizace), aby nevznikl pouhý společenský šum.

Obraz čtvrtý. Důležité bude rozlišení a provedení *všech scén* po smyslu zvoleného účinku divadla na divadle směrem k tématu. Zde hrozí úskalí pro ztroskotání vašeho čajového clip-pěru, neboť text občas nedostačuje, občas zas je mnohomluvný, neboť co sděluje verbálně, se dá zahrát nonverbálně a zajímavěji. Zde dochází k nejzásadnějšímu prostupování a vyznění divadla a divadla na divadle a přes realizaci k prozkoumávání našeho chování co je co. Co jsme ochotní vnímat, co i přes zřejmé znaky odmítáme akceptovat jako existující či neexistující, co je život a co sen. Tak by šlo pokračovat dál a dál, ale protože zde se úročí vše předchozí, bude vhodné dát si pozor jak při práci s textem (škrty, dopisování, výklad), tak především při realizaci na jevišti, abyste spolu s diváky nesklouzli do nesrozumitelnosti.

Vím, že nikoho tímto závěrem nepotěším, neboť dobrý konec mnohé zachrání, ale je to tak. Autor hry zde poněkud vybočil z kursu nastolené trajektorie a je zcela jedno, že netušíme z jakých důvodů. Prostě si sbalil lodní knížku a zmizel ve spleť uličkách přístavu, zanecháváje nám loď a navigační tabulky uvázané gordickým uzlem k pacholetu forbíny. Takže LOŤ AHOJ a ZLOMTE VAZ!

Vladimír Zajíc